

SEPTEMBER 1988

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

MISION DE LA FAMILIA

Nos sentimos en la obligación de insistir una vez más: el matrimonio tiene también el sentido de cooperar con Dios en la donación de la vida. En su doctrina moral la Iglesia presenta al amor conyugal, no sólo como un amor plenamente humano, total, fiel, exclusivo y permanente, sino también como fecundo.

Muchos esposos se inclinan a limitar los nacimientos valiéndose de los medios que actualmente les proporciona la ciencia, y movidos por dificultades de índole diversa.

La Iglesia procura ser comprensiva ante dichas dificultades. Pero a la vez no puede dejar de anunciar la verdad íntegra de la moral evangélica, y de llamar a una responsabilidad, por cierto exigente. Ha propuesto su enseñanza, en la actualidad, hablando de "paternidad responsable", con lo cual quiere expresar que los esposos, guiados por criterios objetivos, tomados de la naturaleza de la persona y de sus actos, han de tomar decisiones que guarden íntegro el sentido de la mutua entrega y de la procreación humana, entretejidos con el amor verdadero.

La responsabilidad, de la que se habla, supone ante todo, haber captado el valor de la paternidad, con la cual se enriquece el sentido de la sexualidad y del matrimonio. Requiere también, opciones nacidas de una conciencia recta, que aprecia la verdad y quiere atenerse a ella. Incluye, asimismo, tomar en cuenta las necesidades propias y las de los hijos, como también las de la Iglesia y de la patria.

Conferencia Episcopal Argentina

DEŽ, KI PIŠE

Dež za dežjem: celo noč,
celi dan in celo noč,
dež, ki piše
kot nekoč
v steklo okna,
v strehe pločevino.

Dež za dežjem: celo noč,
celi dan in spet pod noč,
dež, ki piše
kot nekoč
brezštevilnih kapljic
zgodovino.

Dež za dežjem v tretjo noč,
celo dolgo, dolgo noč,
dež, ki piše
kot nekoč,
ko smo šli od doma proč
v tujino.

Dež za dežjem zadnjo noč;
zdaj le še šepetajoč
v ceste piše —
kot nekoč —,
da je sen svobode
zdravo vino.

Vladimir Kos

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Leto 55

September 1988

Knjiga - vzemi jo in beri!

Tisti večer, nekako pred dvanajstimi leti, sem ga čakal. Mineval je čemeran junijski dan, ki ga je tišala rahla vlaga velemeda, plažeča se tam od široke Srebrne reke. Nič kaj vesela sivkasta podoba, ki bi prišlecu nudila tisto zunanjo prijetnost, katere bi se bilo vredno kdaj pozneje spominjati. S pisateljem Mauserjem sva se bila torej zmenila: ko bo končala prireditve v Slovenski hiši, na kateri mu je bila poverjena slavnostna beseda, pride k meni. Od človeka, ki prihaja s severne poloble na obisk, pričakuješ toliko zanimivega. Verjetno je tudi on lačen naših različnosti. Sicer sem vedel že vnaprej, da bo srečanje kratko. Ne bo moglo zadostiti najinemu pričakovanju.

Ko je slednjič stopil na vrt pred hišo, je prisrčno vzkliknil: „Tu torej živiš!“ Stisnil mi je roko, da sem začutil toploto prijateljeve iskrenosti v njej.

„Tu živim! Zadaj silita v nebo še dve visoki cipresi, zadnji spomin nekdanje indijanske navzočnosti na tej zemlji. Prav tu nekje, kjer stojiva, je bilo pred leti zamirajoče središče indijskega „polo kluba“. Moralo se je umakniti novemu redu življenja. V ta val se nas je vrinilo tudi nekaj Slovencev.“

„Tako se mešamo tudi mi v novem svetu z drugimi ljudmi. Taka je naša nova domovina. Tudi pri nas, v Clevelandu, ni kaj drugače.“

V njegovi besedi sem občutil utrujenost. Od vrtnih vrat sem je mojo domnevo potrdil tudi njegov vozač Božo, ki me je resno opozoril: „Bodi mu prizanesljiv! Ne priganjaj ga preveč h govorjenju!“

Vstopila sva. Obstal je in se presenečen obrnil proti meni. Takoj se je počutil v prijetnem objemu domačega kulturnega sveta.

„Bog te je obdaril s srečo! Toliko duhovnega bogastva si rešil!“ je veselo vzkliknil in pokazal na knjige.

„So mi ga rešili drugi. O tem bi bila zanimiva zgodba, a zdaj ni časa zanjo.“

Stopil je bliže h knjižnici in rahlo položil roko na knjige.

„Tukaj je v originalni rjavi vezavi Cankar. Devetnajst dragocenih knjig. Manjkajo le Vinjete, ki jih ni bilo več mogoče dobiti...“ sem mu pojasnjeval.

„Tudi Finžgarja vidim v novi obleki. Tega še nisem videl.“ Segel je kot njegov bližnji gorenjski sosed po knjigo, v elegantnem rdečem usnju vezano, in jo spoštljivo prelistaval. „Veriga, Razvalina življenja, Divji lovec, Naša kri...“ je bral naslove iger. „Glej jo: Pod svobodnim soncem! Nikdar je nisem nehal znova brati,“ je priznal.

„Če ti ta izdaja ni všeč, ali se ti zdi prebahava za kmečkega pisatelja, sezi po izdaji Nove založbe, ki je starejša in skromnejša. Polico nižje!“ sem ga opozoril.

„Saj res. Ta mi je skoraj ljubša, ker je preprostejša. Bolj se prilaga Finžgarjevi besedi in vaškemu življenju, iz katerega je zajemal.“

Listal je po eni teh starih knjig. Bila mu je všeč.

„Morebiti so se mu hoteli z novo izdajo oddolžiti za sopotništvo, ki jim ga je nudil v vojnih letih,“ mi je ušla očitajoča beseda.

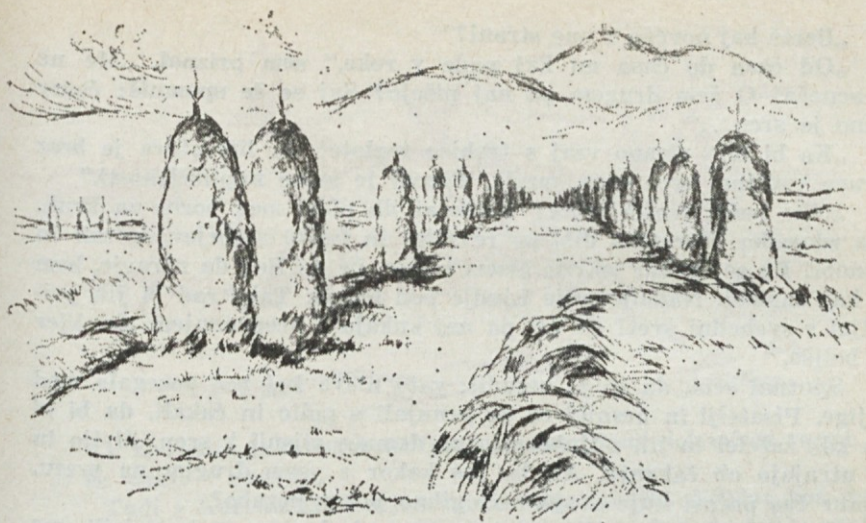
„To so pa druge stvari! Vsakdo sam najbolje ve za svoje osebne pogoje in zadetke,“ je bil kratek v sodbi. „Moramo gledati bolj na njegovo delo. Kar je dobro, ostane vekomaj dobro, kar pa ni, bo s časom samo odpadlo,“ je še zatrdil. „Tudi vezava ni glavna, je bolj oblačilo. Ne rečem pa, da ni brez cene. Gotovo pa je važnejše, kar je notri, kar je zapisano. O tem pa ni nikakega dvoma!“

„To je res! Vendar dvomim, da bi bil s tem skokom kaj važnega pridobil. Še lastnim ambicijam ni ustregel. Vse življenje je vedril na tej strani, to ti dobro veš... Nenadoma pa preskoči na oni breg. Kdo ga razume! V začetku smo se v taboriščih izogibali njegovih starih iger, zgolj zato, ker so pač nosile njegovo ime, ki po prevratu ni zvenelo privlačno.“

„Razumljivo! Rane so bile preveč sveže in srca razbolela. Bili smo občutljivi.“

Tako sva preletela Jurčiča in Levstika, obstala pri Martinu Krpanu, oživljenjem z izvrstnimi Perkovimi podobami.

„Zdaj tudi že njega ni več. O njem bodo še dolgo govorile ilu-

stracije Krpana, Brdavsca, cesarske kočije, predvsem pa bodo ostala dragocena olja slikovitega notranjskega sveta.“

Še posebej sva se ustavila pri Ušeničniku.

„Dolga leta je bil moja hrana. Pa tako prav mi je prišel!“ je prikimal, ko je listal po njem in oživiljal nespremenljive resnice v novih majavih časih...

Nato pa sva se srečala s celo vrsto mladih: Večina je nekoč hodila po poteh Doma in sveta: Balantič v svoji ognjeni zarji — v Sloveniji še vedno v temi, Kociprovi spevi Slovenskim goricam, Šalijevo veličavost domače zemlje, Likozar se pogreza v svoje Barje, Beličič živi z Belo Krajino, Krivec s svojimi klopotci v haloških goricah, Dular se ziblje po strugah Krke, Cevc s svojimi biserčki preprostih stvari, krašenih z Debenjakovimi risbami.

Potisnil sem mu Dularjevo knjigo v roke. „Veš, kako se imenuje?“

„Seveda! Kako ne! Krka umira,“ je prebral devet črk z ovitka.

„Ne! Krka crka. So ga spremenili.“

Med resnost sva prilila nekaj gorkega smeha.

„Vse to je bila še zdrava beseda in zajeta pristna vsebina življenja našega človeka. Zdaj tega tam ni več. Kakor da je z našim odhodom vse lepo umrlo. Kdaj bo smela spet lepa beseda izpovedovati žlahtno misel?“

„Bereš kaj novega z one strani?“

„Od časa do časa mi kaj pade v roke,“ sem priznal. „Me ne preseneča! O čem drugem pa naj pišejo? Saj se še spomniš: česar polno je srce...“

„Ko bi bilo pisano vsaj s trohico toplote! Ta literatura je brez zdrave vsebine, brez srca, mrzla. Precej je same napihnjenosti.“

„Nisi našel svojih knjig? Težko si jih pisal med borbo za kruh. Vsa zdomska literatura diši po revščini in lakoti avtorjev, solzah in tesnobi! Pa se vendar iskrijo biseri iz nje. Če mi Bog da zdravje, bom še kaj napisal. Nadaljevanje Ljudje pod bičem. Tako rad bi jih pripeljal v svobodni svet! Če ne, pa naj kukajo s hrepenenjem tja, kjer je boljše.“

Spoznal sem, da se je utrudil: zato nisva kaj več posegala med knjige. Pisatelji in pesniki so se ponujali s polic in čakali, da bi si jih kdo zaželel in jih z ljubeznijo po domače stisnil k srcu. Živijo in se utrujajo ob čakanju. Ali bo res kakor z vsem drugim na svetu, čemur čas počasi kuje svojo neizogibno pot v pozabo?

O tem nerad razmišljam. A ko me misel sama v to prisili, me stisne bolečina v srcu.

Sedel je na kavč in nekoliko obmolknil. Premenjal sem luči, da so ostale obsijane le knjižne police, midva pa sva ostala v lahнем polmraku počitka. Na mali mizici sta čakali dve čaši mineralne vode, kar mu je najbolj prijalo v utrujajočem večeru.

„Vse, ki so pisali knjige ali drugače ustvarjali lepoto, je vodilo prepričanje, da so edino dela duha neminljiva. Zato toliko ljubezni in plemenitosti v njih!“ začnem pogovor.

„Kaj vse lahko počneš z besedo? Vse jo razume: vsa resnica je v njej, senčno in sončno življenje,“ odvrne. „Od zibeli do groba zvesto spremlja človeka.“

„Včasih se tesnoba misel vzdrami v meni: vprašujem se, kako bo s temi knjigami nekoč, ko jih naša ljubezen ne bo več grela? Kje bodo končale, ko jih naše roke ne bodo več ljubkovale?“

„Mnogo prežgodaj se ženeš za poslednjo skrb! Ne vidiš množice mladine, ki govori še najino besedo? Njim bodo ostale. Saj je vendar mlada kri v njih in tudi kaj ljubezni, s katero bodo poskrbeli zanje. Pri vas je boljše kot pri nas. Smo preveč raztreseni. Vi ste kot družina, ki živite skupaj in se držite za roke.“

„Ni le to! Mi si hoteno prizadevam, za čim daljši obstanek. Če ne bi počenjali tako, bi nas bilo že davno razteple.“

Božo je potrkal na vrata. Točno ob napovedani uri. Kaka škoda!

Misel se je pretrgala. Vsakdanjost je padla med nas. Pogovora nisva izpeljala do konca.

V življenju je mnogokrat tako: ni nam dano dokončati vsega, kar je še ostalo v načrtih.

Tudi s Karlom Mauserjem se je tako zgodilo. Nikdar več me ni obiskal, kajti 21. januarja 1977 je odšel v pričakujoče božje zarje.

— — — — —

Danes se vračam v spominu na tista daljna akademska leta, ko sem se vozil z vlakom iz Ljubljane domov mimo Sloma-Ponikve na počitnice. Vedno sem se rad ozrl proti trdni kmečki hiši, ki je bil rojstni dom škofu Antonu Martinu Slomšku. Še v gimnaziji nas je peljala tja na poučni izlet profesorica Marja Borštnikova, pisateljica romana o Aškercu in urednica Majcnovih del. Od takrat s posebno častjo gledam na vse, kar je v zvezi s Slomškom.

Daleč je Slovenija od nas, v širokem svetu živimo slovenski zdomci. Vendar ima Slomšek tudi za nas svojo vrednost. Njegova vzpodbudna beseda velja tudi nam!

„Ne sramuj se svojega naroda in ne pozabi svojega jezika, ki te ga je naučila mati. Beseda materina je živo znamenje njene ljubezni. Kdor to znamenje zatre, matere vreden ni!“

Kako krasne besede narodnjaka, ki je res bil popolnoma predan narodnim vrednotam! Tudi nas uči spoštovati svoj narod. iz katerega smo izšli. Njegovo naročilo gre v svet za nami. Posebej nas opozarja, naj ne pozabimo jezika, ki nam ga je s srčno ljubeznijo položila v srce ljubeča mati. Vsajeni v tuje okolje, sta prav narodna zavest in materin jezik v nevarnosti, da ju izgubimo.

Jezik je tisto mogočno sredstvo, ki ustvarja najtrdnjšo vez med ljudmi istega naroda. Kaj naj bi nas vezalo na Slovenijo, če ne naj-

bolj in v prvi vrsti jezik! Prav po njem smo združeni v celoto z brati v Sloveniji, kakor tudi z onimi, ki so po prisilnih mejah odrezani od matične države na Koroškem in v Primorju. Slednjič je jezik tista dobrota božja, ki zgradi poti in steze do src z vsemi tisoči naših bratov po širnih kontinentih sveta. Dokler je še jezikovna zavest posameznikov živa, je stisk roke ob srečanju domač, kakor med brati.

Zaveden človek spoštuje jezik matere. To je nekaj tako njegovega, lastnega, da ga ni mogoče zatajiti. Jezik je moj, ni mi ga mogoče brez moje volje vzeti. Veže me na narod, iz katerega izhajam, po katerem imam svojstva in vrednote, ki me ločijo od drugih narodov. Po njem imam dragotine, po katerih se jaz nekam prištevam, nekaj sem, nekaj pomenim, po čemer me drugi spoznavajo.

Z jezikom ustvarjamo besede, v njem pišemo knjige — vrednost in čar narodne kulture. Knjige so zakladnice lepih misli, plemenite duhovnosti, tradicije in kulture. Košček domovine je v njih, podobe ljudi, ki jih pogrešam.

Kako prijetno je stopiti v hišo, kjer se pozdraviš s knjigami. In kako čudno hladno, kjer životarita praznina in hlad. Tud najbolj skromna knjižnica priča o lastniku, ki je brez dvoma človek plemenitega duha.

Slovenska knjiga nam je bila vedno svetinja. Blagor ljudem, ki si znajo, če je treba, od ust pritrpati, da si kupijo dobro knjigo. Ti ji znajo dati pravo ceno.

Knjiga je nenehna dobrotnica, ki edina zna voditi človeka v svet duhovnih zakladov. Oklepa se ga ter ga seznanja z idejami in dosežki človekega uma in srca. V njih glejmo našo luč, naše duhovno življenje — naš ponos!

Knjiga je brez dvoma najdragocenejši dar! Kdor ti pokloni dobro knjigo, ti stori neprepelčljivo dobroto. Duhovno zdravje ti pri- naša, kajti želi te ohraniti dobrega in iskrenega.

Škoda, da nimamo pregleda kupcev slovenske domače knjige. Ni dovolj, da jo spoštujemo in cenimo, za knjigo je treba kdaj pa kdaj odšteti tistih nekaj „krajcerjev“ in jo kupiti. V prvih časih, ko smo posedli to zemljo, je bilo treba celotno življenje začeti znova. Kljub zidavi hiš, šolanju otrok, dvigu naših skupnih domov, slabim plačam, smo zmogli žrtvovati tudi kaj za novo izdano knjigo. Njen izid je bil praznični dan.

Posebnega spoštovanja vredno bi bilo, če bi novi in upanja polni mladi zakonci sledili kdaj svojim staršem: uredili v svojih novih domovih knjižnice, ki bi izžarevale slovensko zavest in ljubezen do slovenskih vrednot. Ne vse v zidovje in palače in udobje, kajti po-

poln človek ne sme pozabiti, da ne živi le od kamnov ali med kamni! Slovenska knjiga bo ohranjala iskrico tople domačnosti v novem domu!

Navadno ljudje, ki obvladajo več jezikov, materinega nikdar ne pozabijo. Ta jim je osnova za učenje drugih. Nanj so izredno ponosni. To nam potrjujejo tudi besede Slovence Andreja Kobala, ki je prepotoval pol sveta, pa se nikdar ni odtujil materinščini, še manj svojemu poreklu. Pravi: „Človek normalnega razuma ne pozabi jezika detinstva. Ljubezen do materinščine pride iz srca, pa tudi iz razuma. Ker se svojega izvora nisem sramoval, sem povsod našel spoštovanje do slovenskega rodu.“

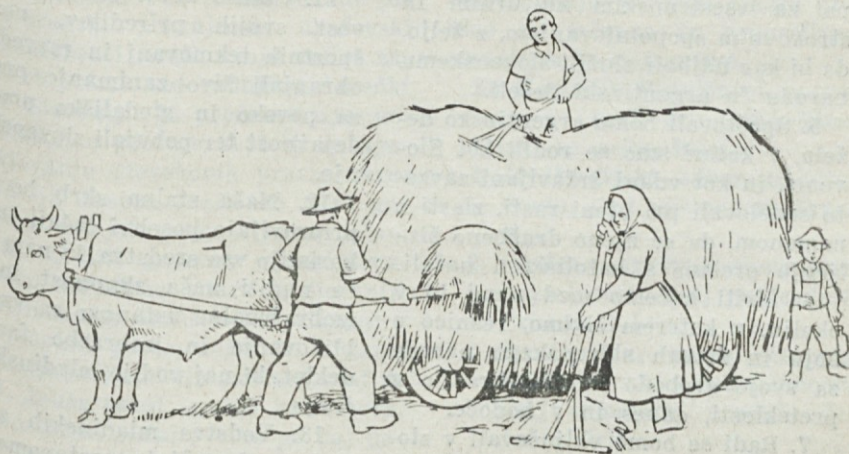
Najveličastnejši pa je Ivan Cankar v poveličevanju besede svoje matere. „Slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz same zemlje zveni kakor velikonočno pritrkavanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj.“

Moč materine besede je čudovita. Kakor bi udarjal zvon na srce. Ni je moči preslišati. Tolikokrat nas vabi. Prislupnimo njenemu klicu! Materina beseda kliče in se nam ponuja.

Knjiga mora v nas živeti! Nič nimamo od nje, če je ne beremo. Končala bo kakor prekrasna roža, čakajoča ob cesti, a se nihče ne ozre po njej.

Zato: odprite jo in berite!

Jože Krivec

Izjava II. katoliškega shoda Slovencev v Argentini o mladini

1. Slovenci v Argentini smo del slovenskega naroda, zato sprejema slovenska katoliška mladina duhovno dediščino svojih staršev in slovenske skupnosti ter jo hoče obogateno predati naslednjim rodovom.

2. Zavedamo se velike odgovornosti, da se prav pripravimo na očetovstvo in materinstvo. Naša srčna želja je, prizadevati si, da si poiščemo slovenskega zakonskega druga in v svojih družinah ohranjati slovenski jezik in zavzetost za slovenstvo.

3. Poglajbljati hočemo pri sebi in v svojih mladinskih skupnostih katoliško miselnost in duhovne ter moralne vrednote po nauku Cerkve in sodelovati pri njenem apostolatu.

4. Težili bomo za najpopolnejšo izobrazbo, zlasti tudi humanistično, pa za vsestranskim kulturnim in strokovnim spopolnjevanjem, z željo, da bi kar najbolj služili slovenskemu narodu in argentinski deželi.

5. Spoštovali bomo argentinsko deželo, v kateri smo se rodili kot Slovenci, in kot vdani državljani zavzeto sodelovali pri njeni rasti, zlasti z namenom, da se njeno družbeno življenje prešine s katoliškimi načeli.

6. Širiti hočemo med nami in v okolju, v katerem živimo, resnico o boju in žrtvah slovenskega naroda za svojo svobodo in demokracijo v preteklosti, danes in v bodoče.

7. Radi se bomo vključevali v slovenske organizacije in v njih živah-

no sodelovali, preko njih pa bomo spremljali vso slovensko mladino.

8. Delovanje obstoječih mladinskih združenj, Slovenske fantovske zveze, Slovenske dekliške organizacije, Slovenskega katoliškega akademškega društva, Zveze katoliških fantov, Zveze katoliških deklet, hoče biti snovano na učenju Cerkve in na slovenski narodni zavesti.

9. V teh svojih združenjih hočemo skrbeti, da bo jezik na sejah, posvetih, prireditvah in športnih srečanjih slovenski. Jezik nam bodi mero rilo naše narodne zavednosti in mladostništva.

10. Trudili se bomo, da bo mladinskih združenj vladala enotnost duha in srca, pa organizacijska povezanost in vzajemnost.

11. Stalno bomo skrbeli za kakovost svojih prireditev, nastopov, športnih tekmovanj in razvedril, ohranjali živo zanimanje predvsem za pevsko in gledališko umetnost, dejavnost ter pobujali slovensko mladino.

12. Naša stalna skrb bo, da pripravljajo posebni tečaji in se koristijo vsa sredstva, ki nam jih bodo nudili naša skupnost in druge izobraževalne ustanove za vzgojo, razblikovanje in izobrazbo fantov in deklet, ki naj vodijo mladinska združenja.

13. Vodstva mladinskih združenj naj se obnavljajo postopoma, da

s prehitrim odhajanjem starejših odbornikov ne bi izgubljale dragocene izkušnje, pa tudi da se rodovi medsebojno bolje spoznajo in povežejo. Na rednih letnih volitvah naj se zamenjava le delno število odbornikov.

14. Mladinska združenja naj imajo članstvo razdeljeno po starostnih dobah in tem dobam primerna vodstva in delovne načrte.

15. Ustanovi naj se slovenski mla-

dinski svet, ki naj bi podpiral slovenska katoliška združenja v Argentini. Združenjem naj bi posredoval pomoč strokovnjakov in izkušenih oseb, pa tudi sredstva, ki so mladim močem nedosegljiva.

16. Povezovati se hočemo z vso slovensko mladino v zdomstvu, zamejstvu in Sloveniji, ki je svobodoljubna, demokratična in se zaveđa odgovornosti za usodo slovenskega naroda.

Izjave slovenske Cerkve ob dogajanjih v Sloveniji

Ob aretaciji in sojenju Janše, Tasića, Borštnerja in Zavrla so povedali svojo besedo tudi predstavniki slovenske Cerkve

IZJAVA KOMISIJE PRAVIČNOST IN MIR

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski pokrajinski škofovski konferenci izraža svojo veliko zaskrbljenost nad zadnjimi dogodki v Sloveniji, ki predstavljajo nedvoumne grožnje svobodi in spoštovanju človekovih pravic. Aretacija Janeza Janša bo prav gotovo omajala prepričljivost izjav, da so bile govorice o načrtovanem vojaškem udaru v Sloveniji zlonamerna izmišljotina. Skupaj z mnogimi posamezniki in organizacijami Komisija zahteva, naj se J. Janša takoj izpusti iz pripora, morebitni sodni proces pa naj poteka ob polnem upoštevanju vseh

obtoženčevih pravic. Kar pa zadeva vse te govorice in dogodke v celoti, imajo vsi naši ljudje pravico do izčrpne in prepričljive osvetlitve in pojasnitve.

Za Komisijo Pravičnost in mir
prof. dr. Anton Stres

Izjavi se pridružujejo:

1. Medškofijski odbor za študente, zanj asistent dr. Janez Gril
2. Cirilsko društvo slovenskih bogoslovcev, zanj predsednik Primož Bule
3. Tretji dan, verski časopis študentov in izobražencev, zanj odgovorni urednik dr. Janez Gril

Ljubljana, 3. 6. 1988

NAŠA SKUPNA SKRB IN NALOGA

Slovenska javnost je že več kot dva tedna vznemirjena zaradi aretacije Janeza Janše, Ivana Borštnerja in Davida Tasića. Te aretacije so se zgodile v ozračju različnih napetosti, nerazumevanj in neupravičenih napadov dela jugoslovanske javnosti na dogajanja, ki potekajo v Sloveniji v duhu prizadevanj za demokracijo, spoštovanje človekovih pravic ter svoboščin.

Po besedah pastoralne konstitucije drugega vatikanskega cerkvenega zbora o Cerkvi v sedanjem svetu je „veselje in upanje, žalost in tesnoba današnjih ljudi, posebno ubogih in vseh kakor koli trpečih hkrati tudi veselje in upanje, žalost in tesnoba Kristusovih učencev. In ničesar resnično človeškega ni, kar bi ne našlo odmeva v njihovih srcih.“ Zato tudi verni in Cerkev z zaskrbljenostjo spremljamo razvoj dogodkov in se zavzemamo za dosledno spoštovanje človekovih pravic vsakogar in brez izjeme.

Nujno potrebno je celovito osvetliti in pojasniti vse, kar se je dogajalo. Zahteve po civilnem branilecu in po sodnem postopku pred civilnim sodiščem so s stališča sodobnih pogledov na jamstvo človekovih pravic in svoboščin prav tako utemeljene. Če nekateri zagotavljajo, da je bilo to, kar se je zgodilo, popolnoma v skladu z našo zakonodajo, se postavlja vprašanje; kakšna je po-

tem ta zakonodaja. Podpirati moramo vse, ki se ob teh aretacijah zavedajo, kaj vse je s tem dejansko postavljeno pod vprašaj. Podpirati moramo tiste, ki si prizadevajo, da bi bili aretirani deležni vseh pravic, ki jih obtožencem zagotavlja pravo, usklajeno z našim civilizacijskim čutom in zavzetostjo za spoštovanje vsakega človeka in njegovih pravic. Od našega političnega vodstva imamo pravico pričakovati, da bo ukrenilo vse, kar je možno in potrebno, da pride do celovite osvetlitve teh dogajanj ter pravno in moralno zadovoljive rešitve sodnega postopka in da se podobne stvari ne bodo več ponavljale. Sredstva družbenega obveščanja pa naj nas celovito in izčrpno obveščajo. Samo tako bo mogoče vzpostaviti medsebojno zaupanje v družbi, ki je v vedno večji krizi. Prav tako je nujno potrebno varovati se vseh nepremišljenih dejanj, ki bi lahko bila pretveza za nove represije ali pa bi kakor koli otežila pot k sporazumevanju in pravilnim humanim in pravno neoporečnim postopkom.

Verniki smo prepričani, da je Bog gospodar zgodovine in vodi usodo narodov in poedinih oseb. Zato vernike spodbujam, naj še bolj prosijo za pomoč Svetega Duha za nas vse, posebno pa za tiste, ki imajo v tej zadevi pomembno odgovornost. Bog hoče, naj vsi ljudje kot njegovi otroci živimo v svobodi, medsebojnem spoštovanju in miru, za katere nas je ustvaril in odrešil. Dogod-

ki, ki jih doživljamo zadnje čase, lahko usodno vplivajo na našo prihodnost. Zato zaslužijo vso našo zavzetost. V tej pa ima za nas tudi molitev pomembno mesto. Iz vere, molitve za božjo pomoč in poštenega ter iskrenega prizadevanja in sodelovanja vseh črpamo močno upanje tudi v sedanjih trenutkih.

Alojzij Šuštar nadškof

IZJAVA SVETA ZA PRAVNA VPRAŠANJA

Svet za pravna vprašanja pri Slovenski pokrajinski škofovski konferenci iskreno pozdravlja plemenita prizadevanja za spoštovanje človekovega dostojanstva in nedotakljivosti njegove svobode, ki jo je pokazala slovenska javnost ob zaskrbljujočem postopku v primeru J. Janše, D. Tašića in I. Borštnerja.

Za uresničevanje svobodnega in celovitega razvoja človekove osebnosti se moramo neprestano prizadevati. Nenehno se moramo truditi za družbene pogoje, ki omogočajo uresničitev teh visokih idealov. Med pogoji, ki so v naši današnji družbi nujni, bi poudarili naslednje:

1. Pravna država, ki temelji na suverenosti naroda.
2. Legitimnost oblasti, ki sloni na svobodnih volitvah.
3. Delitev oblasti na zakonodajo, sodno in izvršno oblast.
4. Neodvisnost sodstva.
5. Legitimnost postopka.
6. Dosledno spoštovanje ustav-

nosti in zakonitosti.

7. Družbena kontrola oblasti in podrejenost armade legitimni oblasti. Posegi in postopki, ki niso v duhu demokratične samouprave družbe, rušijo ugled notranji upravi in ljudski armadi in ustvarjajo psihozo izrednega stanja.

8. Ustava, zakoni in postopki morajo predvsem varovati človeka pred zlorabo oblasti in samovoljo, ki bi jo mogli izvajati državni organi. Omogočajo naj človeku gmetni, družbeni in duhovni napredek, naj bodo torej v službi človeku, ne pa neki ideološko skonstruirani družbi ali razredu.

Zato podpiramo in se pridružujemo pobudam in izjavam družbenih organizacij, društev, združenj in posameznikov, ki si prizadevajo za demokratizacijo naše družbe in pravno varnost vsakega občana.

Prof. dr. Stanko Ojnik
predsednik

Ljubljana, 8. junija 1988

IZJAVA KOMISIJE PRAVIČNOST IN MIR

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski pokrajinski škofovski konferenci izraža veliko zaskrbljenost zaradi načina, kako se nadaljuje postopek, ki se je začel z aretacijo I. Borštnerja, J. Janše in D. Tašića. Ugotavlja namreč, da vojaški pravosodni organi, ki so začeli kočljivo prakso procesov proti civilnim osebam, niso izkoristili vseh zakonskih možnosti, da bi ustregli zahtevam jav-

nosti. In vendar bi to ugodno vplivalo na splošno razpoloženje ter ustvarjalo zaupanje v korektnost in humanost postopka z obtoženimi. Vse, kar se je v naši širši javnosti dogajalo že pred temi sodnimi procesi in se je še okrepilo v zvezi z njimi, opozarja na hude posledice, ki bi jih utegnili ti dogodki imeti ali jih že imajo. Zato je umestno pričakovanje, da bodo ob vsem spoštovanju zakonitosti vojaški pravosodni organi upoštevali tudi te širše družbene, moralne in politične vidike. Določnim posledicam se v nobenem primeru ne bodo mogli izogniti, vprašanje je le, za katere se bodo odločili. Vemo pa, kaj je naši ožji in širši domovini vedno, v tem trenutku pa še posebej potrebno. Potrebno nam je pravosodje, ki mu ljudje zaupajo, ker ne brani samo oblasti, temveč varuje pravice vsakega človeka; potrebno nam je medsebojno spoštovanje in razumevanje občanov različnih narodnosti; potrebno nam je razreševanje sedanje krize z dialogom in dogovarjanjem, ne pa z diktatom in vsiljevanjem. Vse to narekuje dostojanstvo človeške osebe in varstvo njenih pravic. Komisija ne terja, naj vojaški pravosodni organi ravnaajo v nasprotju z zakonom, saj podobno kot pravni strokovnjaki meni, da tudi sedanja zakonodaja omogoča vse tisto, kar javnost najbolj pričakuje: izpustitev obtožencev na prostost, svobodno izbiro obrambe in kolikor mogoče javno obravnavo. Komisija je pre-

pričana, da to ni v prid samo obtožencem, temveč je tudi v najširšem družbenem interesu.

V tej zvezi Komisija tudi najodločneje odklanja obtožbe, da so molitve za mir, pravičnost, strpnost, medsebojno spoštovanje in srečen razplet teh dogodkov cerkvena politizacija le-teh. Zato poziva vse člane Cerkve, naj še naprej zasebno in javno radi molijo v te namene. Enako odločno zavrača trditve, da je prizadevanje za možnosti civilnega služenja vojaškega roka napad na našo armado. Ugovor vesti upošteva vse več sodobnih zakonodaj in je pomembna pridobitev sodobnega gibanja za priznavanje človekovih pravic. Zato ni mogoče privoliti, da bi zavoljo sedanjih zapletov začeli pozabljati na to vprašanje.

V zvezi z vsem, kar nas zadnji čas vznemirja, se je nakopičilo toliko nerazumevanja, podtikanj, posplošenih sodb in predsodkov, da je skrajni čas, da začnemo vsi sporna vprašanja strpno in potrpežljivo razčiščevati. In končno, kot člani Cerkve na Slovenskem ne moremo ostati ravnodušni ob taki razlagi zadnjih dogodkov, ki načrtno pači podobo Slovencev in zlonamerno prikazuje njihova hotenja v sedanjem, že tako težavnem jugoslovanskem trenutku.

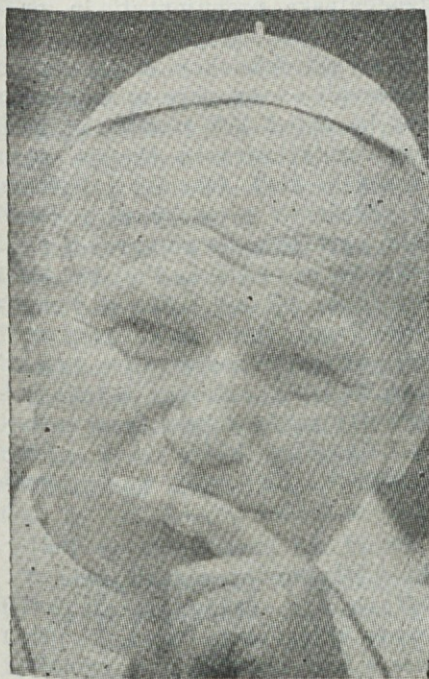
Ljubljana, 6. julija 1988

Komisija Pravičnost in mir
pri Slovenski pokrajinski
škofovski konferenci
prof. dr. Anton Stres
predsednik

Življenje papeža Janeza Pavla II.

(Nadaljevanje)

Priimek „Wojtyła“, ki nas spominja na konjski galop v stepi, če ga izgovorimo po francosko, zveni ušesu zahodnega človeka nekako afriško, če ga izustimo, kakor je prav: Vojtiua. Ko ga je kardinal Felici slovesno razglasil na Trgu sv. Petra, je marsikdo mislil, da je bil izvoljen papež iz tretjega sveta. Ko je množica spoznala, da gre za poljskega kardinala, se je prvemu začudenju pridružilo novo, kakor če

bi beli dim, ki se je dvigal nad Sikstinsko kapelo, prihajal od topniškega izstrelka.

Kje so torej kardinali svete Cerkve, ki smo jih nekaj dni zatem videli stopati v častitljivem sprevodu in se z neenakomernim hribovskim korakom vzpenjati po stopnicah do papežega trona, da bi se poklonili novemu izvoljenecu, našli levji pogum, da so pretrgali petstoletno tradicijo in poiskali papeža onkraj železne zaves, v deželi laičnega verovanja, ki se ljubosumno obdaja z bodečo žico in misli, da bo povsod stavila nasproti večni besedi besedo zgodovine?

S tem da je Cerkev pretrgala zakoreninjeno navado, pa se je spet povezala z evangelijem.

„Mar niso bili apostoli Galilejci, kakor na primer Simon, ki ga je Kristus preimenoval za Petra in je bil po poklicu ribič, mož vročekrvne narave, ki je ob uri preizkušnje spoznal, kako grenak je padeč? Prav ta Peter je po navdihu Svetega Duha prišel v Rim in ustanovil Cerkev, ki traja še danes, ker zaupa v Kristusovo obljubo. Ko sem v Rimu na dan izvolitve rekel, da prihajam 'od daleč', sem mislil na Petra iz Galileje, sina izraelskega naroda. Tuli on je prihajal od daleč.“

Kmalu so začeli govoriti o „poljskem papežu“, včasih z neko na

videz blagohotno, v resnici pa prezirljivo vzvišenostjo, ki sicer ni prihajala tako z visokega, da bi mogla raniti, a je vendarle utegnili presenečati, zlasti če pomislimo, da je prihajala iz krogov izobražencev, ki neprestano obsojajo večvrednostni občutek Zahoda. Kaj? Smo mar tako pripravljeni odstopati od svojega, da bi se morali oproščati, če pripadamo junaškemu narodu, ki je sam že dalj časa v Evropi izrinjen? Mar naj prosimo odpuščanja nekatere kristjane, da pripadamo ljudstvu, ki se nikdar ni balo izpričati svojo vero? Ali naj res zagovarjamo tako stališče? Kadar slišim govoriti o „poljskem papežu“ z nekim posebnim prizvokom, mi stopijo pred oči slike varšavskih razvalin, razobešene po vojni na nepoškodovanih pariških zidovih. Če mislim na narod, ki ga od časa do časa poteptajo v prah, a se spet dvigne, pripravljen na nove boje, me je zares sram.

„Po Petrovi smrti so volili Cerkev močje iz vseh narodov. Njihov seznam nam posreduje vatikanski letopis. Vse kaže, da so že v tistih davnih časih govorili o 'afriškem papežu', o 'sirske' ali 'španskem' papežu, še preden je obveljala navada, da so označevali papeževo narodno pripadnost z izrazi: nemškega, francoškega ali angleškega rodu. Sprva so papeži, ali bolje, rimski škofje prihajali iz cesarskih dežel, zatem so na razvalinah cesarstva ali

onstran njegovih nekdanjih meja nastale nove skupnosti.

Ko je zbor na mah prelomil dolgo tradicijo, je povzel drugo, še starodavnejšo, ki sega prav do Petra. Zadnji papeži, predvsem Pavel VI., so si na moč prizadevali, da bi pripravili Cerkev na to spremembo. Pri tem se niso samo navdihovali ob stari tradiciji, marveč so predvsem upoštevali položaj Cerkve v današnjem svetu.

Seveda, za oznako 'poljski papež' se skrivajo razni nameni. Bolje bi bilo reči 'papež iz Poljske'. Vse kaže, da je izvolitev papeža inozemca nekdanj različno odmevala, odvisno od različnih stopenj zgodovinske prebujenosti in narodne zavesti, ki prav gotovo nista v vseh deželah in časih enaki. Zahtevali so, in sicer upravičeno, naj bo papež iste narodnosti kakor verniki njegove škofije, saj je rimski škof. Izkoristiti hočem to priložnost in se zahvaliti rimskim vernikom, da so sprejeli papeža, ki je prišel iz Poljske, kakor če bi bil sin njihove domovine. Prav gotovo je karizma vesoljnosti trdno zasidrana v dušah tega ljudstva, katerega krščanski predniki so že takrat lepo sprejeli Galilejca Petra in z njim Kristusovo blagovest, namenjeno vsem narodom sveta.“

Papež me opozori, da so Poljsko običajno označevali celo v listinah apostolskega sedeža kot branik krščanstva. Papež, ki prihaja s tega branika, nam prinaša

izkustvo dolge nočne straže, ki na Poljskem traja še danes.

„Papež iz Poljske je prvi slovanski papež. Njegov izvor in materni jezik ga povezuje z vsemi slovanskimi narodi, ki prebivajo v vzhodni Evropi in v precejšnjem delu srednje Evrope. Zato je s svojim ljudstvom podedoval sosedstvo in stičnost z dvojnimi krščanskimi izročilom in dvojno kulturo: z zahodno, katere središče je Rim, in vzhodno, povezano s Carigradom. Primerno je omeniti, da sta slovanska apostola Ciril in Metod prišla iz Soluna, se pravi, s carigradskega vplivnega območja. Zgodovina pa ve povedati, da sta prav v Rimu iskala opore in odobritev za svoje misijonsko delovanje med Slovani. Poljska je že v začetku svoje zgodovine prejela krst po posredovanju češke kneginje, žene prvega poljskega vladarja, ki ga spričujejo zgodovinski viri. Naše tisočletno krščanstvo je oblikovala povezanost z Rimom. Prav v tistih časih, zlasti pa po združenju z Litvo ob koncu 14. stoletja, je Poljska prišla v ožji stik z malaruskimi ljudstvi — prebivala so severno in južno ob črti Lwow-Kijev — in po njih z vzhodnim izročilom. Tako je nastala naša dediščina, sad srečanja med Vzhodom in Zahodom.“

Naslednji odstavek je namenjen tistim, ki pozabljajo, da svoboda vesti v Evropi 15. in 16. stoletja ni obstajala niti v zasnutku.

„Pomenljiv odnos Poljske lo svobode vesti se je pokazal že na koncilu v Konstanzi leta 1414. Takrat se je rektor krakovske univerze Pavel Wlodkowic odločno uprl vsakršnemu nasilnemu spreobračanju h krščanski veri (nanašal se je na delovanje tevtonskih vitezov, ki so se nastanili on stran poljske severne meje). V času reformacije, ki je imela v 16. stoletju nekaj privrženecv celo na Poljskem, je kralj Sigismund Avgust izjavil: „Jaz nisem kralj vaše vesti.“ Dosledno s tem je bilo tudi vse njegovo ravnanje, zato na Poljskem niso nikoli goarele grmade kakor v zahodnih deželah. Razglašanje človekove notranje svobode sodi v duhovno dediščino papeža, ki je prišel iz Poljske.“

Ta narod je sicer enoten po veri in jeziku, vendar njegova zgodovina ni bila vedno enotna. Iznad njegovih razkosanih udov (zakrivili so jih med drugim carska Rusija, Prusija Friderika Velikega ter Avstrija Marije Terezije in Jožefa II.) se dviga okužen zrak in že dve stoletji zastruplja pravico in moralo. Poljaki so večkrat prišli ob vse. S tem so si izostrili čut za svobodo, ki ne temelji na praznih besedah, temveč na izkušnji. „Svobode“, pravi papež, „ne posedujemo, temveč si jo priborimo.“ Ko govori o svobodi in o vlogi, ki jo mora imeti pri oblikovanju človeškega bitja, uporablja krepke izraze, saj pravi:

„Z njo je treba ‘zgraditi’ zasebno in družbeno življenje.“

Sodim, da je današnja Poljska kakor po navadi v prvih bojnih vrstah, naše čedne zahodne demokracije s svojim porabniškim prebitkom in moralnim primanjkljajem pa so kar posrečena podoba zaledja. To misel zaupam papežu.

„V resnici smemo trditi, da je krščanstvo na Poljskem v strelskih jarkih, če pomislimo na zadnjo fazo naše zgodovine, to je na srečanje poljskega krščanstva in poljske Cerkve z marksističnim sistemom, ki traja že trideset let.

Leta 1966 je moja domovina obhajala tisočletnico krščanstva. Zatem je božja previdnost določila za Petrovega naslednika papeža, ki je prišel iz Poljske. Ta je pripravljen služiti rimski Cerkvi, a tudi spolnjevati svoje poslanstvo in sprejemati odgovornosti v svetovni razsežnosti. Sam prosi Svetega Duha, da bi poljska tisočletna izkušnja pomagala njegovemu poslanstvu ter obrodila bogate sadove.“

„Božja previdnost,“ je rekel papež. Ali ga je 16. oktobra 1978 presenetila?

„Mislim, da glasovanje v konklavu ta dan ni presenetilo samo mene, ampak še marsikoga drugega! Toda Bog daje človeku pomoč, da izpolni, kar mu nalaga, četudi se mu zdi, da je neizvedljivo. V tem je skrivnost vsakega božjega klica. Vsak poklic pre-

križa naše načrte in nam razgrne novega. Presenetljivo pa je, kako nas Bog notranje podpre, kako nas uglesi na novo ‘valovno dolžino’ in pripravi, da se v novi načrt vživimo in si ga prisvojimo. Zakaj v njem preprosto vidimo Očetovo voljo in se ji podredimo. To se dogaja kljub slabostim in navezanosti na osebne poglede.

Ko vam tako govorim, mislim na drugačne položaje, s katerimi sem se srečal v svoji dušnopastirski praksi. Pred očmi imam neozdravljive bolnike, obsojene na invalidski voziček ali priklenjene na bolniško posteljo. Pogosto so to mladi ljudje in se zavedajo, da njihova bolezen neusmiljeno napreduje. Dolge tedne mesece in leta so ujetniki svojega počasnega umiranja.

To primerjanje vas morebiti preseneča. Meni se je vsililo na dan izvolitve in, ker želite vedeti, kakšni so bili moji prvi občutki, vam jih izražam tako, kakor so se mi porodili. Seveda, najprej sem moral dati odgovor kardinalu Villotu, ki je bil po pravilniku dolžan vprašati izvoljenega, če sprejme izvolitev. Tedaj sem se ravnal po navodilih pravilnika (gre za apostolsko konstitucijo o volitvah rimskega papeža), ki vabi izvoljenega kardinala, naj izvolitev sprejme, če je mogoče. V njej vidi izraz božje volje in poseg Svetega Duha. Navodila so me kljub nevrednosti obvezovala, da izvolitev sprejem

v duhu poslušnosti in vere v Kristusa, mojega Gospoda in Odrešenika, in v duhu popolnega zaupanja v njegovo Mater. Vse to je vseboval moj odgovor kardinalu komorniku. To sem tudi ponovil pri svojem prvem blagoslovu urbi et orbi (rimskemu mestu in vsemu svetu).“

Ko pravilnik vabi izvoljenega kardinala, naj sprejme izvolitev, „če je mogoče“, kaže, da si pridržuje primer, da bi se novoizvoljeni zavedal kake nesposobnosti ali pomanjkljivosti, ki bi bila kardinalskemu zboru neznana. Ker pa izvolitev papeža ni sad volilnega boja, se izvoljeni navadno nagiba k prepričanju, da je sam najneprimernejši za to službo, nikakor pa se nima za najboljšega. Prav zato se pravilnik po besedah „če je mogoče“, ki spoštujejo kardinalovo svobodo vesti, sklicuje na „božjo voljo“, ker hoče pomagati njegovi ponižnosti do pokorščine.

Toda papež se povrne k bolnikom, ki so tesno povezani z njegovim duhovnim življenjem in ga misel nanje neprestano spremlja. Pripoveduje mi o skrivnostnem in mogočnem posegu milosti v njihova trpeča telesa, tako da postanejo luč.

„Kako bi se neozdravljivi bolniki sicer mogli kot ljudje sprijazniti s svojo usodo, ko polagoma hirajo in jih použiva počasna smrt? In vendar se nekateri od njih polagoma zavedo, da je v skrivnosti Kristusa in Cerkve tu-

di trpljenje privilegiran poklic. Saj doživljajo besede sv. Pavla, ki pravi: ‘S svoje strani dopolnujem v svojem mesu, kar primanjkuje Kristusovim bridkostim.’ Sam sem večkrat ugotovil, da je mogoče sprejemati to stransko nepreklicnost ne kot usodno neogibnost, marveč kot znamenje božje izvoljenosti in poklicanosti, ki prinašata takšen notranji mir in celo veselje, kakor ga občuti človek, ko odkrije smisel svojega življenja in svojo istovetnost, se pravi, ko spozna ime, s katerim ga kliče Bog. Pri svojih srečanjih s temi nadvse preizkušenimi človeškimi bitji me je pogosto presenetila njihova vedrost in neslutena sreča. V tem sem spoznal otipljiv dokaz milostnega posega in navzočnosti Svetega Duha v človekovem srcu.

No, ko sem tistega 16. oktobra 1978 zaslišal povabilo, naj v enem samem popoldnevu sprejemam novi ‘načrt’, ki mi ga je predlagal Bog po glasovnici kardinalov, sem bil deležen, o tem sem prepričan, pomoči vseh tistih, ki v svojem mesu dopolnjujejo, kar primanjkuje Kristusovim bridkostim, to je duš, ki se v globoki predanosti skrivajo v mističnem telesu. Deležen sem bil pomoči vseh tistih kristjanov — brez števila jih je —, ki so z molitvami in žrtvami podpirali kardinalski zbor; deležen molitev in žrtev mojih bližnjih. Zaupam, da mi bo dano črpati prav iz teh studencev, ko bo treba uresniči-

ti božji načrt, ki sem ga sprejel s tem, da sem na dan svoje izvolitve odgovoril na božji klic. Bog

pa pravi: „Moč se v težavah utrjuje.“

André Frossard

Lefebvre se je končno sam izločil iz Cerkve

Tradicionalistični škof je prelcnil dogovor z apostolskim sedežem

Apostolski sedež je objavil 15. junija „informativno noto“, ki vsebuje natančno poročilo o zadevi, točke načrtovanega sporazuma in besedil pisma, ki ga je nadškof Lefebvre 2. junija poslal papežu. V tem pismu napoveduje, da bo 30. junija posvetil škofo iz vrst svojih privržencev. Nota pa prav tako vsebuje besedilo papeževega odgovora, ki nosi datum 9. junija.

Sporazum, ki sta ga 5. maja letos podpisala nadškof Lefebvre in kardinal Ratzinger v imenu apostolskega sedeža, je bil sad dolgih in zapletenih pogajanj. Besedilo vsebuje dva dela: v prvem so točke, ki jih Lefebvre sprejema glede zvestobe katoliški Cerkvi, papežu ter nauku in odlokom drugega vatikanskega cerkvenega zbora. V drugem delu pa so določila, ki „bratstvu sv. Pija X.“ dajejo poseben položaj znotraj katoliške Cerkve, seveda v neposredni odvisnosti od papeža. Za morebitna sporna vprašanja je določeno, da bo papež ustanovil

posebno komisijo, v kateri bosta tudi dva člana bratstva. Hkrati pa je apostolski sedež obljubil, da bo iz vrst bratstva imenoval škofa, ki bo posvečen 15. avgusta, na sklep Marijinega leta.

Že drugi dan po podpisu sporazuma je Lefebvre poslal novo pismo kardinalu Ratzingerju in v njem postavil zahtevo, da bo tištega škofa sam posvetil, in sicer že 30. junija. Kardinal mu je odgovoril, naj ne vztraja pri tej zahtevi, ki nasprotuje podpisane- mu sporazumu. 24. maja sta se ponovno srečala v Vatikanu. Lefebvre ne samo da ni odstopil od zahteve v zvezi z novim škofom, temveč ji je dodal še eno, namreč da bi morali v omenjeni komisiji apostolskega sedeža imeti večino člani bratstva.

Po posvetovanju s papežem je kardinal Ratzinger 30. maja odgovoril Lefebvru, da bo tista komisija imela le posvetovalno vlogo, zato nima pomena postavljati zahtev o večini. V istem pismu tudi zahteva, naj se Lefebvre odreče posvečevanju novega škofa 30. junija in naj spoštuje sporazum.

Lefebvre je odgovoril 2. junija

neposredno papežu. V pismu ugotavlja, da še ni prišel čas za dejansko sodelovanje. Da bi si bratstvo zagotovilo čistost vere pred duhom drugega vatikanskega cerkvenega zbora, ponovno zahteva posvetitev več škofov in seveda večino v mešani komisiji. Ker pa imata apostolski sedež in on nedvomno različne cilje, odlaga spravo na primernejši čas. Na koncu si je dovolil še nekoliko cinično pripombo, češ da apostolski sedež ne nasprotuje posvečenju enega škofa iz vrst bratstva, zato bo kar sam poskrbel za posvečenje.

Papež Janez Pavel II. mu je 9. junija odgovoril z zelo resnim pismom. Opozoril ga je na neutemeljenost njegovih zahtev in svojeglavo razlaganje sporazuma. Pri tem ga prosi, naj nikar ne izvrši namere, kajti „če se bo to zgodilo, bo nujno odmevalo kot dejanje razkola, katerega neizbrisne teološke in cerkvenopravne posledice so vam znane,“ piše papež. „Ne samo da vas vabim, temveč vas prosim zaradi ran Kristusa, našega Odrešenika, ki je na predvečer svojega trpljenja prosil za svoje učence, da bi bili eno. Tej prošnji in vabilu dodajam svojo vsakdanjo molitev k Mariji, Kristusovi materi.“

**Lefebvre se je sam izločil
iz Cerkve**

Cerkvena javnost je s skrbjo čakala 30. junij, to je dan, ko naj bi tradicionalistični nadškof Le-

febvre kljub odločni prepovedi posvetil štiri nove škofo iz svojega bratstva sv. Pija X. Uporni nadškof je trmasto vztrajal pri svojem in tako ni več v občestvu s katoliško Cerkvijo — izobčen je.

Osrednje vodstvo Cerkve je vse storilo, da bi nadškofa Lefebvra spravilo k treznejšemu razmišljanju. Najprej je že kazalo, da bodo stvari stekle po mirnejši poti, toda Lefebvre je preklical že doseženi sporazum in zadeva je tam, kjer je.

Za Cerkve je to žalosten dogodek, saj takšnih ločitev v zadnjih sto in več letih nismo bili vajeni. Morebiti je mogoče ta primer od daleč vzporejati s kitajsko narodno Cerkvijo in njenimi škofi, vendar takratna dogajanja niso imela tako izrazite razsežnosti upora proti papežu in osrednjemu vodstvu Cerkve. Kako zelo so si v Rimu želeli sprave, priča tudi dejstvo, da so o poteku pogovorov obvestili javnost, kar doslej ni bilo v navadi. Po mnogih cerkvah po svetu so molili za spravo, vendar je zmagala trma ostarele nadškofa.

Predsednik Jugoslovanske škofovske konference zagrebški nadškof kardinal Franjo Kuharić je poslal papežu Janezu Pavlu II. naslednjo brzojavko v zvezi z zadevo Lefebvre:

„Sveti oče, katoliški škofje skupaj z apostolskim pronuncijem v Jugoslaviji izražamo Vaši Svetosti najgloblje sočutje zaradi rane, ki je bila zadana edinosti Cer-

kve. Pridružujemo se Vaši molitvi, da bi ta rana ozdravela. Ob tej priložnosti izražamo svojo čvrsto povezanost in zvestobo Vam, Petrovemu nasledniku, ter Vas prosimo za apostolski blagoslov.“

Dva odloka po razkolniškem posvečenju

Tiskovni urad apostolskega sedeža je 2. julija objavil odloka ob razkolniških škofovskih posvečenjih tradicionalističnega nadškofa Marcela Lefebvra v Econu v Švici. Prvega je izdala kongregacija za škofo, podpisan je njen prefekt kardinal Gantin. Drugi pa je motu proprio papeža Janeza Pavla II. „*Ecclesia Dei adflicta*“ (Potrta božja Cerkev).

Kongregacija ugotavlja, da je nadškof Marcel Lefebvre izvršil dejanje, ki je „po svoji naravi razkolniško“, ko je posvetil v škofo štiri duhovnike brez papeževega naročila in proti njegovi volji. Zaradi tega so tako on kot novoposvečeni škofoje zapadli kazni cerkvenega izobčenja. Odlok dodaja, da je tudi soposvečevalca brazilskega škofa v pokoju Antonia de Castra Mayerja doletela ta kazen, ker je dejavno sodeloval pri nezakonitem posvečenju škofov. Ob koncu pa opozarja duhovnike in vernike, naj ne soglašajo z razkolniškim dejanjem nadškofa Lefebvra, da ne bodo tudi oni kaznovani na enak način.

V motu proprio pa papež Janez Pavel II. najprej izraža obžalova-

nje zaradi tega, kar se je zgodilo. Nato razlaga, da je dejanje nadškofa Lefebvra dejanje nepokorščine papežu v zelo resni zadevi, ki je bistvenega pomena za edinost Cerkve in zato — razkolniško dejanje. „Korenine tega razkolniškega dejanja lahko najdemo v nepopolnem in protislovnem pojmovanju cerkvene tradicije.“

Pojmovanje cerkvene tradicije, kakršno ima nadškof Lefebvre, je protislovno, ker nasprotuje vesoljnemu učiteljstvu Cerkve, ki pripada rimskemu škofu in škofovskemu zboru. Tradiciji ni zvest, kdor prelomi vezi cerkvenega občestva s tistim, kateremu je sam Kristus v osebi apostola Petra zaupal poslanstvo edinosti njegove Cerkve.

Papež nato opozarja vernike na nekatere posebne vidike celotne zadeve. Končni razvoj Lefebvrovega cerkvenega gibanja je lahko in mora biti za vse verne katoličane razlog za iskreno razmišljanje o lastni zvestobi cerkveni tradiciji, ki jo pristno razlaga cerkveno učiteljstvo, tako redno kot izredno, zlasti na vesoljnih cerkvenih zborih od nicejskega do drugega vatikanskega. Sad tega razmišljanja naj bo obnovljeno prepričanje, da je treba to zvestobo še spolniti tako, da odklanjamo zmotna tolmačenja in samovoljna izvajanja na področjih nauka, liturgije in cerkvene discipline. Za to so zavezani zlasti škofoje. Hkrati pa je potrebno, da se

tako pastirji kot verniki globlje zavedo, da je za Cerkev različnost karizme, tradicije, duhovnosti in apostolata veliko bogastvo, ki izraža lepoto edinosti v različnosti. Papež dalje spodbuja zlasti teologe in druge strokovnjake v cerkvenih vedah, naj poglobijo znanje o drugem vatikanskem koncilu, zlasti še glede kontinuitete koncilskega nauka o cerkveni tradiciji in tistih točkah, ki jih nekateri v Cerkvi še niso dobro razumeli. Prav posebej pa papež vabi tiste, ki so bili doslej povezani z Lefebvrovim gibanjem, naj izpolnijo svojo resno dolžnost in ostanejo združeni s Kristusovim namestnikom v edinosti katoliške Cerkve in naj ne podpirajo tega gibanja. Nihče ne sme prezreti tega, da je formalni pristanek na razkol resna žalitev Boga in ima

NAMEN APOSTOLSTVA MOLITVE ZA SEPTEMBER

Sploni: Za vse tiste, ki ne najdejo dela.

Misijonski: Da bi priprava na petstoletnico evangelizacije Latinske Amerike povečala misijonski polet.

Slovenski: Da bi se vsi prizadevali za poglobljeno izobrazbo slovenske mladine.

za posledico izobčenje, ki ga določa cerkveno pravo.

Tem katoličanom papež dalje zagotavlja, da jim hoče olajšati zvestobo cerkveni edinosti, in sicer z ustreznimi ukrepi, ki naj zagotovijo spoštovanje njihovih zakonitih teženj. Zato s svojo vrhovno apostolsko oblastjo odloča ustanovitev posebne komisije, ki naj v sodelovanju s škofi, rimsko kurijo ter zainteresiranimi krogi omogoči ohranitev popolne cerkvene občestvene edinosti duhovnikov, semeniščnikov, redovniških skupnosti ter posameznih redovnikov in redovnic, ki so bili doslej na razne načine povezani z Lefebvrovim gibanjem, pa želijo ostati združeni s Petrovim naslednikom v katoliški Cerkvi in pri tem ohraniti lastno duhovno in liturgično tradicijo v luči protokola, ki sta ga podpisala 5. maja kardinal Ratzinger in nadškof Lefebvre.

Slomškova svetost

Preučevanje verskega življenja kakega naroda pove, da gre pri vsakem narodu za skrivnostno nadnaravno rast, ki izhaja iz tajnih počel božje previdnosti in se ga prek velikih osebnosti v narodovo sedanjost.

Od časa do časa Bog obudi svetu ali katoliški Cerkvi ali posameznemu narodu močno osebnost, ki s svojim življenjem in delovanjem preusmeri zgodovino človeštva ali Cerkve ali naroda v pravo smer.

V Stari zavezi je pošiljal preroke, ki so stopili v ospredje izvoljenega ljudstva, reševali njegovo usodo, branili vero v enega Boga, dvigali narod v moralnem in verskem pogledu — preroke, poslanca, ki so v božjem imenu nagovorili voditelje in ljudstvo.

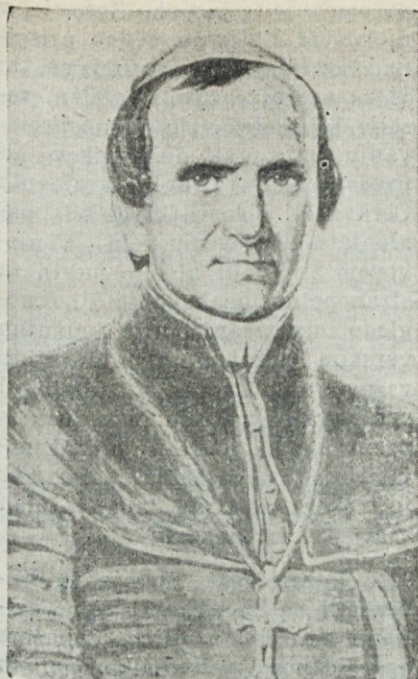
Največji božji poslanec je bil sam Kristus, Bog in človek, ki je sprejel usodo vsega človeštva in vsakega izmed nas nase, nas s smrtjo na križu in vstajenjem odrešil ter začel za vse stvarstvo in človeštvo novo dobo. Bil je učlovečena božja beseda, najmočnejši nagovor Boga človeštvu vsake dobe. Za njim pa Bog obuja v vsakem narodu svoje glasnike. Vsi smo priče teh poslancev v koncilskem in pokoncilskem času: Janez XXIII., ali Maksimilijan Kolbe, Mati Terezija v Kalkuti,

ali sedanji papež Janez Pavel II... Vsi čutimo, da se je začelo nekaj novega, ne samo v svetu, v nas samih, kakor da nas Bog po teh osebnostih nagovarja za novo mladost, za novo krščanstvo, za krščanstvo z življenjem; ne samo za vero, ampak za vero z dejanji, z dobrimi deli.

Tudi naš slovenski narod, katerega versko življenje ima svoje korenine pri solunskih bratih sv. Cirilu in Metodu, ima v svoji 1000-letni preteklosti vrsto zaslužnih osebnosti. Iz te vrste pa izstopa močna osebnost, ki jo je Bog obudil našemu ljudstvu v preteklem stoletju, jo postavil za krmilo, da je ta osebnost naravnala versko življenje lavantinske škofije v pravo smer. To je bil škof A. M. Slomšek. O njem so zapisali poznavalci njegovega življenja, da kot škof in duhovnik zavzema prvo mesto v zgodovini slovenskega naroda za Cirilom in Metodom. On nam je tako rekoč na novo odkril solunska brata, s prstom pokazal na njuno dediščino. Tako se je poglobil v ta slovanska apostola, da je ob njunem poslanstvu našel svoje poslanstvo v škofovski službi.

On je Ciril in Metod v eni osebi in — prepričani smo — v svetniški osebi.

Prav je, da si ob 126-letnici

Slomškove smrti priključimo v spomin njegovo življenje in delovanje, da bomo imeli še večje zaupanje v poveličanje „novega in zgovornega priprošnjika pri Bogu“.

Vsak svetnik je nekaj enkratnega, edinstvenega, hkrati pa tudi nekaj skrivnostnega, ker je v ozadju svetnikove osebnosti poseben božji poseg, sam Bog; zato svetnika ni mogoče popolnoma spoznati in razložiti. Le iz njegovega življenja in del moremo zaslutiti in vsaj nekoliko spoznati njegovo skrivnost.

Svetniki so živeli prav tako kot mi svoje vsakdanje življenje. Ni-

kjer ni posebnega „rezervata“, v katerem bi se vzgajali svetniki. Izhajali so iz vseh slojev in različnih razmer. Ni modela, po katerem bi bilo treba živeti, da bi bili sveti. Puščavniki so se umaknili v samoto, nekateri v samostane, Don Bosko je bil v vrvežu sveta, Frančiški Asiški ostal v naravi in postal prijatelj vsake bilke in ptice, Maksimilijan Kolbe je razodel svojo svetost v bunkerju gladi... V različnih načinih življenja in ob različnih nalogah uresničujejo eno samo svetost, kateri se dajo voditi božjemu duhu (2. vat. cerkveni zbor, C 41, 1).

1. Tu se skriva skrivnost. Svetnik je tisti, ki je sam sebe uredničil na čisto svojstven način po božjem daru in po svojem osebnem prizadevanju za vero, upanje in ljubezen do Boga in do bližnjega.

Če si natančneje ogledamo Slomškovo življenje in delovanje, spoznamo ob njegovi veri, upanju in ljubezni troje:

a) Ob teh treh krepostih, ki jih je imenoval „tri sestre“ — tri vodnice našega življenja“ in ki so temelj vsakega krščanskega in svetniškega življenja se je popolnoma posvetil Bogu in bližnjemu. Z njimi je bil vedno na strani Boga in človeka. Življenjepisec Fr. Kovačič: „Iz Slomška, njegovih besed, govorjenja ali pisanih diha pristna vera in upanje, najbolj pa ljubezen do Boga in iz nje izvirajoča želja: dvigniti svoje ljudstvo in ga privedi k Bogu.“

Prav to je rdeča nit njegove svetniške osebnosti. Zato si je zbral za svoje škofovsko načelo: Vse v večjo čast božjo in zveličanje duš. To mu je bilo vodilo kot duhovniku in škofu: Boga k človeku in človeka k Bogu!

b) Drugo, kar opazimo pri Slomšku, kar izvira iz njegove vere, upanja in ljubezni, je čudovita skladnost med besedami in dejanji. Harmonija njegove osebnosti! Če beremo njegove spise, pridige, vzgojne sestavke, pesmi, takoj začutimo, da vse to ni samo naučeno, lepo sestavljeno in povedano, temveč prihaja iz globine njegovega srca, je izraz osebnega doživetja. Za besedami je njegovo življenje, on sam.

c) Tretje, kar je izviralo iz treh temeljev (vere, upanja, ljubezni) je neka gotovost ali prepričanje v zmago dobrega nad zlim, v zmago milosti nad grehom, pravice nad krivico. To mu je dajalo pogum, da se je lotil tudi nadčloveških naporov. Naj je šlo za njegovo osebno stvar, ali za versko prenovo škofije po tistem mrzlem janzenizmu in togem jožefinizmu, naj je šlo za njegove velike pastoralne poteze (uvredba ljudskih misijonov, duhovnih vaj za duhovnike in razne stanove, vzgoja družine in mladine), naj je šlo za edinost kristjanov ali za njegovo največje zgodovinsko delo (prestavitev škofijskega sedeža v Maribor), naj je šlo za narodnostno vprašanje in slovensko besedo... vedno ga je spremljalo

prepričanje v uspeh. Zato je v njegovem življenju vedno prisotna dovoljna mera optimizma, ki je za svetnike tako značilen, veselje kljub težavam in nasprotovanju (iz vrst duhovnikov ali predstavnikov drugih krajevnih Cerkva ali oblasti, ki ni bila naklonjena njegovemu delu). V njegovem življenju ni bilo mesta za strahopetno omahovanje ali črnogledo obupavanje nad tedanjim verskim stanjem ali tedanjimi razmerami. Budno jt spremljal vsa dogajanja doma in v svetu s prepričanjem, ki ga je zapisal prijatelju Mihaelu Piklu: „Vse, kar je trpkega na svetu, ima svoj dan vstajenja in zmage!“

2. Razen vere, upanja in ljubezni je za Slomškovo osebno življenje značilna molitev. V našem bogoslužnem molitveniku molimo duhovniki za godove svetih pastirjev: „Pastir ljubi svoje brate in sestre in mnogo moli za svoje ljudstvo!“ To je delal Slomšek. Vsi njegovi življenjepisci potrjujejo splošno znano dejstvo Slomškovih sodobnikov: Veliko je molil. V tem je posnemal dobrega pastirja Kristusa. Ni molil, ker je pač duhovniku naložena dolžnost molitve, ampak ker je ljubil brate in sestre! Boga je poslušal, da je znal prisluhniti človeku. Z Bogom se je pogovarjal, da je znal govoriti ljudem in jih učinkovito nagovoriti. Od dialoga z Bogom k dialogu s svetom in človekom...

V svojem dnevniku je zapisal, da

so bile ure molitve ure prejemanja največjega bogastva, samega Boga.

Ta molitvena drža, bi rekli danes, v sodobni teološki govorici, je za Slomška značilna, spoznamo jo v njegovih pridigah. Ob sklepu so njegove številne pridige prešle v molitev.

Spoznamo jo v njegovih molitvenikih; Slomšek je napisal okrog 10 molitvenikov, posebej znani so molitveniki za mladino, ki so doživeli več izdaj. Z njimi je Slomšek celo stoletje po svoji smrti učil slovenskega človeka moliti.

Sam je priznal svojemu prijatelju, pozneje celjskemu opatu Vodušku, prva pobuda za vsako delo je prišla iz molitve!

3. Sestavnica njegove svetniške osebnosti je življenje po evangeliju. Njegov prvi življenjepisec Franc Kosar je zapisal v prvem nemškem življenjepis: „Če nam je Slomška kot človeka in vernika dala njegova mati, nam je Slomška kot svetnika dal Kristusov evangelij.“ Evangelij je bil njegov življenjski priročnik, učbenik, saj ga je imel vedno pri roki.

Kot bogoslovec je sprejel službo knjižničarja v celovškem bogoslovju. Tam, v knjižnici se je ob cerkvenih očetih poglobljal v sveto pismo, si prisvojil evangeljskega duha in govorico v taki meri, da se je z njo zlil v eno. Zato je njegova govorica evangeljsko preprosta, slikovita, razumljiva, h krati pa polna teolo-

ške globine. Po zgledu evangelistov je znal najtežje resnice posredovati na sprejemljiv način.

Slomšek je svojo misel večkrat izrazil v verzih, kar je dalo njegovi razlagi še posebno dovtetnost, živahnost, zanimivost in možnost, da so si verniki nauke z lahkoto vtisnili v spomin. Ni čudno, če si je slovensko ljudstvo mnoge njegove izreke popolnoma prisvojilo in jih uvrstilo med pregovore in reke... Prav zaradi evangeljskega načina je Slomškovo oznanjevanje božje besede bilo namenjeno ljudem vseh stanov izobražencem in preprostim, otrokom in odraslim, mladini in vzgojiteljem. Zaradi tega Slomšek še danes živi po svoji besedi in nauku med slovenskim ljudstvom.

Svoja doživetja ob mašniškem posvečanju je znal izraziti samo s svetopisemskimi stavki. To zgovorno dokazuje njegov dnevnik.

Kaj mu je pomenil evangelij, kaj je bila zanj božja beseda, se najlepše vidi iz dveh zbirk njegovih pridig, ki jim je dal naslov: Hrana evangeljskih nauk — in Apostolska hrana. Hrano mu je torej pomenil evangelij, hrano od katere je deloval kot vernik, duhovnik, škof in ob lastnem prizadevanju črpal moč za osebno spopolnjevanje.

4. Svetniška razsežnost njegove osebnosti se razodeva v njegovem poslanstvu do slovenskega človeka. Slomšek je hotel biti in je tudi bil na vseh mestih svojega delovanja predvsem dušni

pastir. Če rečemo, da je Slomšek vzgojitelj mladine, oznanjevalec božje besede, pesnik, pisatelj, narodni buditelj, ljubitelj slovenske besede, povemo o Slomšku le delno. Če pa rečemo, da je dušni pastir, pa zajamemo Slomška v celoti. To je deblo, iz katerega rastejo veje njegovega delovanja.

Kot dušni pastir je imel pred očmi človeka in sicer slovenskega človeka z vsemi vrlinami in slabostmi, pod čisto določenimi duhovnimi, idejnimi, ideološkimi in materialnimi vplivi. Spričo osebnega pristnega duhovnega življenja in poglobljenosti v Kristusovo skrivnost je znal intuitivno prisluhniti notranjosti tega človeka in njegovim potrebam. In do teh potreb je Slomšek čutil v sebi živo versko-vzgojno in pastoralno poslanstvo in to poslanstvo je bilo: očitati in utrditi v slovenskem človeku nadnaravnega človeka — božjega otroka, ki v vsaki situaciji misli, sodi in ravna v skladu z lučjo svojega razuma, ki ga razsvetljuje Kristus s svojim naukom, zgledom in milostjo. — Kot dušni pastir je hotel Slomšek vzgojiti slovenskega človeka za „dobrega državljana“ v tostranskem življenju, hkrati pa za „dobrega nebeščana“ v večnem življenju. —

Dober državljan mu pomeni človek, ki se z vso močjo trudi za plemenitenje svojega življenja, za prave in po krščanskih načelih urejene odnose v družini, župniji, narodu in sploh v družbi. Do-

ber nebeščan pa mu je pomenil človeka, ki se kot božji otrok trudi, da obnavlja v sebi božjo podobost, da oblikuje sebe po Kristusovem zgledu, oziroma da oblikuje v sebi samega Kristusa.

Zato njegovo oznanjevanje ni bilo moraliziranje, ampak oznanjevanje resnice, ki je že sama po sebi moralni imperativ, ki človeka obvezuje k spremembi mišljenja in življenja.

Znova je hotel poučiti slovenskega človeka, da je božji otrok, da ima edinega pravega Očeta v nebesih, da se njegovo življenje ne izteka v prazen nič, ampak da je pot domov, vrnitev k Očetu v spremstvu „najstarejšega brata — Kristusa“. S to osrednjo mislijo je Slomšek kot dušni pastir odkrival slovenskemu verniku z božje perspektive vse druge življenjske vrednote. Z naukom o božjem otroštvu je markiral pravo pot verskega življenja, po kateri je hodil sam in vodil svoje ljudstvo k pravemu cilju.

5. Vendar moramo reči, da je bil Slomšek otrok svojega časa. Zato se poznajo sledovi časa tudi v njem, v njegovem delovanju in življenju, kakor nosimo mi sledove sedanjega časa. Nekateri so Slomšku očitali pretirano ali rigoristično strogost, drugi razne nedoslednosti v vzgoji, mnogi so korigirali njegov odnos do tedanje družbe in družbenega življenja, celo konservativnost in „klerikalizem“ so mu pozneje očitali. Slomšek je imel nasprotni-

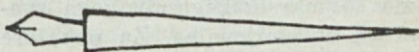
ke že za časa življenja in tudi pozneje. Njegovi nasprotniki so ga po časopisih sramotili, hujskali ljudi proti njemu. Pravo sovrašтво se je pokazalo na dan samega pogreba, ko je po žalnih slovesnostih prišla skupina nahujskanih k njegovemu grobu. Življenjepisca Fr. Kosar in Fr. Kovačič sta zapisala, da so pljuvali v grob govoreč: „To imaš sedaj, slovenski svetnik!“ To je usoda svetnikov. Taki ljudje, kakor Slomšek, so bili nekaterim vedno napoti. Toda prav to sovrašтво spričuje njegovo svetost.

Krivično in napačno bi bilo v katerem koli pogledu gledati v Slomšku predstavnika konservativnosti — zastarelosti ali nazadnjaštva. Res ni bil novotar, a bil je bistrega in čutečega duha, odprt vsem novim tokovom v Cerkvi in družbenem življenju. Novih ideologij ni kratkomalo obsojal in na slepo odbijal, marveč jih je pravilno presojal, ocenil in pripravi ljudi na srečanje z njimi tako, da je nepristransko popravljaj vse, kar je bilo v njih napačnega in škodljivega. V nobenem pogledu ni bil nazadnjaški, saj je bil pripravljen sprejeti vse, kar je bilo dobrega, resničnega, koristnega. To dokazuje njegovo pastirsko pismo duhovnikom, v katerem je z lapidarnimi besedami naročal: „Sprejmite, predragi bratje, sredi viharja sedanjega zelo razgibanega časa besedo svojega nadpastirja! Naj bo prava beseda ob pravem času... Vsak

izmed nas naj bo goreč za splošno dobro. Nič opustiti, nič zamuditi, kar dogodki sedanjega časa prinašajo dobrega za nam zaupano ljudstvo, to je naš poklic!

Ne plavati proti toku, pač pa zajeti tok časa v zvestem sodelovanju in ga usmeriti v korist in blagoslov našemu ljudstvu, to je naša naloga! Bodite prijatelji napredka, toda napredka k dobremu! Povejte ob vsaki priložnosti vernikom: večja svoboda pri naša s seboj tudi večjo odgovornost pred Bogom! — Bodite modri v presojanju dogodkov našega časa! Ne prenaqljite se ne v besedah ne v dejanju. Ne bodimo nikjer in nikdar ljudski govorniki, naše govorniško mesto je v cerkvi in pri verouku. Mi smo varuhi Siona! Bedimo predvsem nad samim seboj in čuvajmo nam zaupano čredo vernikov.“... Navedeni odlomek dokazuje, da je bila Slomškova beseda sodobna, dobro premišljena in zato učinkovita.

To ali ono pomanjkljivost je Slomšek kot oznanjevalec Kristusovega nauka nadomestil z osebnim zgledom in žarom svoje yne me za svetost. Ta je namreč izžarevala iz njegove osebnosti, njegovega oznanjevanja, njegove miselnosti in izžareva iz njegove dediščine, ki jo je v neomajni meri zapustil slovenskemu ljudstvu.

Kdo nas spremlja na poti življenja - ali tudi knjiga?

Nekateri gredo radi sami na potovanje, morda celo na dopust. Večina pa si najbrž želi družbe in družčine, spremljevalce in sopotnike, znanke in prijatelje. Skupaj z njimi bi radi doživljali lepo in prijetno, prenašali težko in hudo, se pogovarjali in med seboj izmenjavali vtise, doživetja in izkušnje. Seveda si vsak želi prijetnega in dobrega spremljevalca. Kjer si ga ne more sam izbrati, je toliko bolj vesel, če je imel srečo in je v družbi, za katero se je prijavil na pot, našel takega, ki mu je všeč.

Najpomembnejši spremljevalci na vseh mogočih potovanjih in poteh v življenju smo si ljudje. Po svoji naravi smo tako zelo odvisni drug od drugega in med seboj povezani, da samo skupaj z drugimi, v medsebojnem pogovoru, v sprejemanju in dajanju in v skupnem doživljanju zorimo kot osebnosti. Človek je bistveno ne le samostojna oseba s svojo samozavestjo, svobodo in odgovornostjo, ampak tudi družbeno bitje. V samoti in zapuščenosti se malokdo počuti dobro, večina si želi in išče družbe in spremljevalcev.

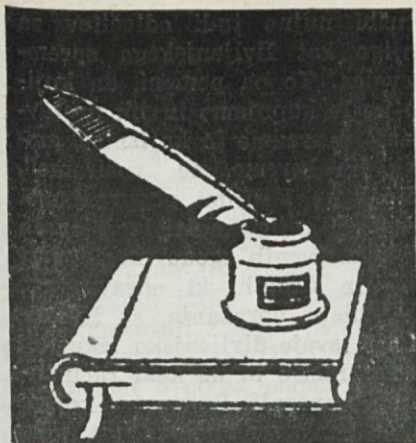
Poleg ljudi pa si lahko poiščemo še marsikakega drugega zvestega spremljevalca. Za nekatere je to časopis, za druge fotoaparati,

za nekatere tudi — knjiga. Rad bi postavil vprašanje, ali in kako nas knjige še danes spremljajo na naši življenjski poti.

S knjigo na pot?

Otrokom je bilo nekoč v ponos, ko so se prvič napotili v šolo s knjigami na hrbtu. Knjige so jih potem spremljale vsa šolska leta. Brez knjig si šolanja še misliti ni bilo mogoče. Drugih pripomočkov skoraj ni bilo. Danes pa dobijo že otroci v šoli tudi toliko drugih spremljevalcev, posebno raznih tehničnih pripomočkov, da knjiga nima več take vloge kakor nekdaj.

Na nov način postane knjiga človeku zvest in dober spremljevalec v življenju, ko ne gre več le za učenje, ampak za celostno človeško zorenje. Leposlovne knjige, povesti, romani, pesmi, življenjepisi, zgodovinske in strokovne knjige z najrazličnejših področij imajo veliko vlogo. Za kristjana spadata sem predvsem Sveto pismo in molitvenik, pa tudi druge knjige z versko vsebino, ki mu odkrivajo globine, bogastvo in lepoto božje resnice in smisel življenja. Kdo še ni izkusil, kako take knjige budijo kulturno zanimanje, širijo obzorje, poglobljajo

Marsikatera družina ima doma pravo knjižnico, ki jo nenehno dopolnjuje. Ali pa ljudje knjige tudi berejo? To je pravzaprav odločilno vprašanje.

Koliko še bremo knjige?

Raziskovanja v različnih deželah po svetu kažejo, da imajo ljudje večinoma vedno manj časa, pa tudi, da kažejo vedno manj zanimanja in pripravljenosti za branje knjig. Vse bolj spodriva branje knjig poslušanje radia in še veliko bolj gledanje televizije. Pa tudi kjer še berejo, je, žal, vedno manj dobrih knjig in veliko več le časopisov in revij s čim več slikami ali pa poceni knjig in knjižic, ki vsebinsko in jezikovno bralca bolj zastrupljajo kakor pa duhovno bogatijo in poglobljajo.

Kaj pomeni ta splošni razvoj, ko imajo ljudje vedno manj časa za branje, vedno manj zanimanja in veselja, da bi vzeli v roke tudi dobro in zahtevno knjigo, ki človeka jezikovno, kulturno in življenjsko bogati? Nobenega smisla nima, da bi kratko malo zavračali televizijo in se pritoževali nad poplavo časopisov in revij brez prave vsebinske in umetniške vrednosti. Edina rešitev je, da se človek sam svobodno odloča in pravilno izbira, kdo naj bo njegov spremljevalec, kaj naj mu nudi duhovno hrano in kako jo sprejema. Kdor živi samo še od slik in besed na televiziji, ki se odvijajo in menjajo s tako nagli-

spoznanje in odkrivajo nove razsežnosti življenja. Enciklopedije, leksikoni in priročniki so stalni svetovalci, ki so vedno pri roki. Leposlovne, modroslovne, zgodovinske, verske in druge življenjske knjige pa so zvesti sopotniki, s katerimi se je mogoče pogovarjati, v njih najti potrditev svojih življenjskih izkušenj ali pa obogatitev s čisto druge strani. Pogovor s knjigami je nevsiljiv, ker knjige potrpežljivo čakajo, vedno so nam na voljo, spet in spet jih lahko vzamemo v roke. Kdor zna ceniti njihovo zvestobo, jim pripravi častno mesto v svoji hiši.

Dokler so bile knjige poleg ljudi, narave, umetniških in kulturnih spomenikov pravzaprav edini duhovni spremljevalci, so jim v samostanih, šolah, zlasti na univerzah, pa tudi v mestih, gradovih in zasebnih hišah gradili posebne prostore, knjižnice, ki so bile bogato umetniško okrašene.

co, da je osebno razmišljanje in odločanje domala nemogoče, bo podzavestno vedno bolj odvinen od teh vplivov. Pri časopisu se je sicer mogoče vsaj kratko ustaviti pri zapisani besedi in jo še enkrat prebrati, čeprav pri dnevniku prihaja vsak dan nova številka.

Drugače je pri knjigi. Nevsiljiv življenjski spremljevalec je zato toliko bolj zahteven. Zahteva časa, zbranosti, pozornosti, duhovne odprtosti, a spodbuja k samostojnemu mišljenju in osebnemu pogovoru in odgovoru, seveda če bralec dobi v roke knjigo, ki je vredna branja in jo zna brati. Dobre knjige še niso vse, treba je še dobrih bralcev. Kljub vsej poplavi tiskanih stvari je pri nas veliko dobrih knjig, izvirnih slovenskih in prevedenih iz tujih jezikov. Pod pritiskom življenjskih razmer in novih tehničnih sredstev družbenega obveščanja in v naglici sprememb doživetij, vtinov in zahtev pa je vedno manj dobrih bralcev in vedno manj kulture branja.

Ustvarjati je treba javno mnenje, da človek ne živi samo od kruha, pa tudi ne samo od slike in besede na televiziji, ne samo od časopisov in ilustriranih revij, ampak tudi od vsebinsko bogate in jezikovno dobre knjige. Tudi danes smemo trditi, da kultura duha in srca brez knjige ni mogoča. Zato pomeni zavestna in svobodna odločitev za resnično kulturo, za osebno duhovno bogastvo in za razvoj človeka v

družbi nujno tudi odločitev za knjigo kot življenjskega spremljevalca. To pa pomeni, da knjige ne le kupujemo in jih postavljamo v predale in knjižnice, ampak jih beremo, ne „požiramo“, ampak se z njimi pogovarjamo. Pisatelji knjig, bodisi leposlovnih ali znanstvenih, zgodovinskih, verskih in drugih, ki obravnavajo življenjska vprašanja, so žive osebe s svojo življenjsko izkušnjo in modrostjo in ne kaki računalniki in aparati. Pogovor s knjigo je tudi pogovor s pisateljem in to toliko bolj, če nam je znan tudi v svoji zgodovinski podobi. Kar je pisatelj vložil v knjigo, v kateri je z besedo zajel svojega duha, svoja spoznanja, čustva in izkušnje, to bralec sam v sebi spet oživi. Tako nastaja duhovno občestvo med pisateljem in bralcem, pogovor med obema z vsemi oblikami nagovarjanja in odgovarjanja in s tem seveda tudi odgovornosti obeh.

Knjiga življenja

Ne le v šoli in za kulturo duha in srca je imela in ima knjiga še danes svoje nenadomestljivo mesto, tudi krščanstva in verskega oznanjevanja si brez knjige ne moremo misliti. Na začetku krščanstva sicer ni knjiga, ampak živa beseda, ki jo je oznanjal Kristus, večna božja Beseda. Če nam Kristus sam ni zapustil nobene knjige, pa so živo oznanjevanje evangelija kmalu zapisali. Tako imamo v krščanstvu štiri evange-

lije in druge novozavezne knjige, vseh skupaj je 27. Celotno Sveto pismo ali Biblija, kar pomeni knjiga ali zbirka knjig, obsega 72 spisov večjega ali manjšega obsega. Sveto pismo je v posebnem pomenu knjiga knjig ali knjiga življenja, kakor so jo v zgodovini večkrat imenovali. Dokler še ni bilo tiskanih knjig, so Sveto pismo prepisovali z roko, večkrat v izredni umetniški obliki. Ohranjeni rokopisi Svetega pisma dokazujejo, s kakšnim spoštovanjem in ljubeznijo so rodovi pred nami sprejemali in izročali naprej knjigo življenja in knjigo knjig. Po izumu tiska je bilo ravno Sveto pismo tista knjiga, ki je bila najprej in najpogostejše tiskana. Med knjigami, ki zaslužijo ime življenjskega spremljevalca, je Sveto pismo nedvomno po pričevanju kulturne zgodovine na prvem mestu.

Zanimivo je, kako Sveto pismo stare in nove zaveze samo vedno znova govori o knjigi življenja. Že Stara zaveza pozna v božji roki „knjigo življenja“, kjer so zapisana imena tistih, ki no poklicani v življenje. Kdor se pregreši zoper Boga, ta bo izbrisan iz knjige. Pri preroku Danijelu beremo, da bo v času stiske božje ljudstvo rešeno: vsi, ki jih najdemo zapisane v knjigi. V Novi zavezi pravi Kristus, naj se učeneci veselijo, ker so njihova imena zapisana v nebenih. Posebno pogosto govori o knjigi življenja zadnja knjiga Nove zaveze, Razo-

detje sv. Janeza. Pri poslednji sodbi imajo knjige poseben pomen, kakor beremo v 20. poglavju Razodetja: „Zatem sem videl velik, bel prestol in njega, ki je sedel na njem. Zemlja in nebo sta pobegnili izpred njegovega obličja in izginila brez sledu. Nato sem videl umrle, velike in male, kako stoje pred prestolom. In odprle so se knjige. Odprla se je tudi druga knjiga, knjiga življenja. Umrli no bili sojeni po tem, kar je bilo zapisano v knjigah, vsak po svojih delih... In če koga niso našli zapisanega v knjigi življenja, je bil vržen v ognjeno jezero“ (20, 11-15). Morda prispodoba s knjigo življenja današnjemu človeku ne pomeni veliko, čeprav ve za matične knjige, kjer so vpisana rojstva, krsti, poroke in umrli. V civilnih uradih pa knjige vedno bolj nadomeščajo kartoteke in računalniki.

Beseda „knjiga življenja“ pa ima lahko še drugačen pomen: Življenje samo je kakor popisana knjiga, iz katere beremo in se učimo ob spominjanju na svoja doživetja in izkušnje. Vsak človek ima svojo življenjsko knjigo, pa tudi vsaka družina in vsak narod. Nekateri v starosti začnejo pisati svoje življenjske spomine. Družine so ponosne na svojo čimbolj staro družinsko kroniko in narodi imajo svojo zgodovino. Danes je spet veliko več zanimanja za te življenjske knjige, z večjim zanimanjem beremo v njih. Ali se iz njih tudi kaj naučimo,

je seveda drugo vprašanje. Pravi-
jo pa, da zanamcem ne bo več
treba brati knjig in kronik, am-
pak da bodo le še poslušali in
gledali posnetke na elektronskih
trakovih. Ali bodo potem namesto
knjižnic imeli le še shrambe za
filme, trakove in aparate ali pa
bodo knjige in knjižnice preži-
vele ves tehnični napredek, o tem
lahko različno razmišljamo in
prerokujemo. Zdi pa se, da bi bila

velika škoda, če bi človek res ne
imel več knjig kot svojih življenj-
skih spremljevalcev, sogovorni-
kov, svetovalcev in prijateljev. V
kakšno prihodnost gremo, je od-
visno tudi od nas. Odločitev za
knjigo, za dobro, vsebinsko bo-
gato in jezikovno kleno knjigo
in za pogosto branje take knjige
pomeni odločitev za boljšo pri-
hodnost.

Alojzij Šuštar, nadškof

Materinščina - del doma

Dokazovati, da je prav, po slo-
venskih družinah — tudi v zdom-
stvu in izseljenstvu — govoriti
slovensko, se zdi tako odveč, kot
dokazovati, naj grlica gruli, pe-
telin kikirika ali maček mijavka.
To je pač samoposebi umevno.

In vendar po mnogih družinah
ne ravnaajo tako. Zakaj ne? Zato,
ker je nasprotno ravnanje udob-
nejše, ker ne terja tolikega na-
pora. V tujini je pač vse okolje
neslovensko, od šole in ulice prek
časopisov do radia in televizije,
in najlažje se je temu okolju pri-
lagoditi tudi v govorjenju. Na-
vadno začno s tujo govorico v
družini otroci. Starši jih nekaj ča-
sa opominjajo, naj govorijo slo-
vensko, počasi se pa stalnega o-
pozarjanja naveličajo in prepu-
stijo vso stvar naravnemu razvo-
ju. Končno začno tudi sami z o-
troki, velikokrat v dokaj polom-
ljeni govorici, govoriti po tuje.

Da to ni prav, je sleherniku
precej jasno. Saj s tem usiha slo-
venska narodna dediščina, s tem
pa narodovo življenje samo.

Nekateri dokazujejo, da je Slo-
venec tisti, ki se ima za Sloven-
ca, pa čeprav ne zna slovensko.
To je sicer res, kot je res, da še
ni Slovenec tisti, ki se slovensko
nauči, a je takšno slovenstvo le
čudno, če ne še kaj več.

Seveda niso stvari z govorico
v družini tako preproste, kot bi
se morda zdelo na prvi pogled.
Kako npr. naj govorijo v družini,
kjer je eden od staršev Slove-
nec, drugi pa Neslovenec, ko
imata oba starša pravico (in dol-
žnost), da govorijo otroci v nju-
ni materinščini? Koliko je sploh
še vredna slovenščina s karseda
skromnim besednim zakladom, ka-
kršno je možno ohranjati v tuji-
ni? Kakšen smisel ima porablja-
ti toliko sil za ohranjanje slo-

venščine po naših družinah na tujem?

Kljub vsem ugovorom ostaja dejstvo, da je sleherna materinščina vrednota, vsako vrednoto pa je treba ohranjati do mej možne-

ga. Nezmožnega ni kajpada dolžan nihče delati. Največkrat je v tem vprašanju „greh“ najbrž v tem, da nam postane možno prehitro nemožno.

Branko Rozman

Naša beseda

Opolnoči nihče ni vedel kam ne kod...
Vse misli so glavo vtaknile pod perot,
obmolnil pevec, prerok je zaspal,
narod se nemim sencam je udal,
dolgo strmeli so vanje tih
in sam je onemel ob njih. —

Alfa in Omega! Beseda! Bajna moč,
ki stari kaos si ločila v dan in noč,
skrivnostno tvorbo izrekana vsevdilj
vzdržuješ svet in smer in zadnji cilj
in s trikrat večnim božjim Da
nenehoma budiš iz sna!

Nesmrtni geniji, ki v tebi dišejo
in tvojih abeced razlago pišejo
človeštvu v srca kot ozvezdja v mrak,
narodu vsakemu so dali znak
poslanstva svojega, svoj red
in potrdilo za ta svet.

Le preko nas je šel visoko njih polet,
da komaj čuli smo pojočih kril trepet,
in komaj vedeli, če vtripli srca
ali je tajno znamenje z neba...
a kdor je znamenje uzrl,
um in srcé je v sebi trl.

Ponos, značaj in čast — ponarejen denar!
Kdo pristni kov moža razbere od potvar?
Veš, komu si zaupno segel v dlan?
Nocoj to noč s poljubom boš izdan.

Očeta ni več, ni Sinú,
in Duh pri nas je brez glasú.

Obscjeni na molk v posvetu narodov
oddaleč gledamo, ko svet gradijo nov,
v svobode sveto pesem dano ni
upletati nam svojih melodij...
Vej, vrli véjavec, vihar,
razvej nas — pleve — kaj mi mar! — — —

Bil je med nami mož kot zrno klen in zdrav;
ta, kakor knjige mi, ljudi je brati znal;
tako zatopil se je v tajnopis
človeka našega, da je odtis
njegovih najglobočjih sanj
užgal pekočo stigmo vanj.

Zdaj bral je v sebi: V nas zapisano je Luč!
In rekel je: I nam je dan v bodočnost ključ:
mi smo hranili v duši neskalsen
pravice in svobode zlati sen;
nam samim skrit, svétu zastrt
sijal je v burnih časov srd.

Rod, veš še, da tvoj kralj je z ognjem kronan bil,
in da nihče iz rok mu žezla ni izvil?
In da za vse, kar je razgrnil Bog
ljudem svetá, za polje, goro, log,
za zver in dušo pravda še,
še teče in vsa vroča vre?

In narod, ki že sam je bil izgrešil sled
pradavnih, divnih sanj, ki jih je sanjal ded,
ko vzrl je poveličani obraz,
pred možem tem spoznal je: To sem jaz!
V zrcalu vernem, v možu tem
kar bil, kar bom, vse vidim, vem.

O zarje Vidove! O mladi, sveti svit,
po morjih, jezerih, po srebru rek razlit!
V sleherni kapljico, v rosá nebroj
zajet do iskrice nebeški soj!
Luč iztegnila je rokó,
in sence brez zavetja mro.

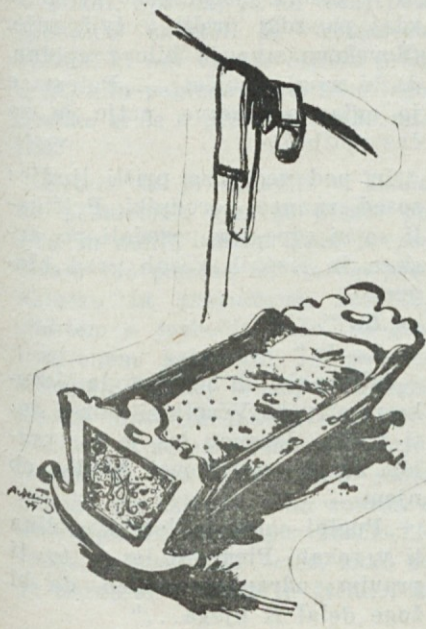
Beseda je izšla, izšla med nami res!
Slovenska misel, vzpluj, vrzi se do nebes!
Razpni se! Po razponu tvojih kril
bo meril narod čilost svojih sil,
in — morda — treh najmlajši brat
pojde za vse usode iskat.

Več ne zaidi nam! Sedaj in vekomaj,
beseda, v molka noč zabresti nam ne daj!
Zanos nam in obup, radost in bol
obsevaj z žarki svojih aureol,
da vsak naš sen bo v tebi zlat,
vsak duh bo nosil tvoj pečat!

Oton Župančič

Emilijan Cevc

Zibelka

„Tok-tok“ teka zibelka, pisana
zibelka v temni kamrici, „tok-tok-
tok...“ kakor bi žolna trkala s
kljunom ob deblo.

Otrok je priprl oči in zaspal.

Zibelka se je ustavila kakor čol-
niček, ki je pripeljal otroka v pri-
stan sanjske dežele z velikimi ro-
žami in zlatimi ptiči, kjer se same
nebeške zvezde sprehajajo po sre-
brnih cestah z majhnimi otroki.
Joj, zibelka, ladjica materine lju-
bezni, ki nadomestuješ otroku nje-
no naročje, mu utolažiš jok na
ustnicah ter mu izvabiš v sanjah
vesel smehljaj. Kadar bom hotel
misliti na najlepše, se bom spom-
nil nate!

Naš gozd prekriva prvo mehko
stopnico gora. Prav na vrhu tega
zemeljskega vala, ki ga je dolina
prislonila ob vznožje gore, izvira
studenec, ki mu pravijo „Rume-
njak“, ker je na spomlad ves o-
brasel s toplorumenimi kalužni-
cami. In ob tem studencu je svo-

je dni raslo drevo, ponosno in gibko kakor mlad fant, kajti bilo je jesenovo drevo. Gozdne živali so vodile mladiče skozi njegovo senco: srne, lisice in zajci, in jež se je v pozni jeseni valjal po rumenih jesenovih listih. Kajti živali so ga zavohale že od daleč in temu duhu se niso mogle upirati; bil jim je slavnostna sprememba v enoličnem vonju bukev in gozdne trave. Ptice so si znesle gnezda v njegovih vejah: čički in debelokljuni popkarji, še celo rdečkastosiva šoja s kučmo na glavi je prišla včasih v vas. Kadar je zapihljal veter, je drevo razgibalo prožne veje, da so se zazibala gnezda na njih in je nekoč majhen čížek, rdečkasta kepica mesa, ki ji je komaj poganjalo perje, padel iz gnezda in žalostno čivkal, dokler ga niso požrle mravlje.

In ljudje so videli to ptičjo bratovščino, ki je gnezdila v jesenovi krošnji, in odslej so imenovali drevo ob studencu „Ptičje drevo“.

Visoko v gori je raslo drevo, vsa dolina je ležala pod njim s človeškimi domovi in njivami in v njegovi krošnji so se lovile pesmi letnih časov. Vse polno mladih jesenov je že raslo okoli starega drevesa in veter je zanašal njegova semena v neznane daljave in neznane usode.

Neke jeseni pa so prišli ljudje ter zamahnili s sekirami. Zahreščala je žaga in kakor velika srebrna riba se je zažrla v okroglo

jesenovo deblo, tik nad koreninami. Kakor curki krvi je pršlo belo žaganje izpod zob. Z velikim krikom se je drevo nagnilo, najprej počasi, kot bi se težko ločilo od neba; vse veje so se zvile, jata ptičev je prhnila pod nebo, potem pa je drevo treščilo na tla, da se je zemlja stresla, kakor bi vsa gora zatrepetala ob smrti lepega drevesa. Iz lesa je pritekel svetel sok in napolnil vso okolico z močnim vonjem ter dražil kri ljudem in živalim.

Nekaj dni po tistem večeru, ko je mlada žena vsa zardela objela moža ter mu zaupala veliko skrivnost, je na podu zapela žaga.

Ves dan je pela in spremljal jo je globok moški glas, ki se je zdaj pa zdaj prelil v žvižganje. Človekovo srce je bilo prepolno, da bi moglo molčati... Potem se je oglasilo kladivo, petje je za čas potihnilo.

In pod večer so prišli ljudje: sosed, znanec, sorodniki. Prižigali so si pipe ter posedali po deskah in lesenih kozah pred hlevom.

„Bo?“

„Bo že.“

Bili so skupih besed, toda človeka ni strpelo. Včasih si moraš dati duška. Jesenov les je bil prelep, da bi ostal človek hladen ob njem.

„Poglej samo ta les; kar diha ti v rokah. Plemenit les je to, ti pravim; zdrav in prožen, da bi žoge delal iz njega...“

Ljudje so kimali in pritrjevali, tipali in krivili les ob kolena. Zelo modri so bili videti.

In glej: iz belih jesenovih desk, še polnih tistega divjega, živega duha po rasti, je nastala zibelka, ne prevelika ne premajhna — ravno pravšna za živega otročička.

V gori ob studencu je umrlo staro „Ptičje drevo“, da je dalo svoj zdravi les za zibelko, ki bo objemala življenje človeškega otroka.

Potem je stari Matevž, ki je poslikaval panjiče, naslikal na zibelko angelčkovo glavico in rože in Marijino ime... Pomakal je čopič v barvo iz jajčnega rumenjaka, česminovih jagod in krhlike ter iz živih zidarskih barv in slikal. Spredaj je na tečaj pod kónčnico začrtal še trotamoro zvezdo, ki naj varuje otroka pred uroki zlih pogledov. Ne, tako lepo zibelko si še v pravljici težko misliš!

Potem so jo spravili v kaščo na podstrežje, kjer je dišalo po žitu in suhih rožah. Tam je počivala vso pomlad ob starem predalniku in prazničnem komatu, obšitem z jazbečjo kožo, ob polomljenem kolovratu in polnem merniku fižola; iz šopa suhega, sladko dišečega janeža pod stropom so se usipala semena vanjo. Sonce je ves dan sijalo skozi okence ter sklepalo tiha znanja s počivajočimi stvarmi v kašči. Zibelka je poslušala veter, kako se je zaganjal v sleme in frčado, in

dež, kako je curljal v žlebove... Sredi poletja pa so jo prinesli v v hišo, jo lepo umili in napolnili s pšenično slamo ter s polno vrečo mehkih ovsenih plev. Vse to so pregrnili z belo rjuhico iz najtanjšega platna in nekega nedeljskega jutra položili vanjo fantka, ki je komaj jokati znal in je bil ves rdeč kakor prsi ptička pogorelčka. Storili so nad njim sveti križ, da bi nobena huda sila ne imela moč nad njim, ga pregrnili z odejo, rdečo ko gartroža, ter jo prevezali s trakom, ki je tekal navzkriž od gumba do gumba na stranicah zibelke... Pa so zazibali in stara mati je zapela:

„Bog oče je v nebesih,
Marija je med nam,
svet Jožef na desni je stran...“

Zdaj je okno zagrnjeno z rdečim zastorom — to je stara ruta, ki jo je Tončka nosila nekoč ob žetvi. V poltemi čudno lepo žarijo angelske glavice na kónčnicah zibelke. Med njimi so srčki in iz njih rastejo velike, žive rože, da kar zadišijo kakor žeravce pod oknom.

Tiha in mirna čaka zibelka, da se bo dete prebudilo. Zdi se mi, da je polna ljubezni in skrbi. V njenem lesu še počiva resnost „Ptičjega drevesa“, ki je prezibalo tisoče mladih ptic na svojih vejah.

Na belem platnu cvete fantkova glavica. Na lahno je otrok našobil usteca in spi. Skozi lica mu proseva kri in prstki so mu kakor

klobasice. Ves diši po mleku in vijolicah.

Počasi diha.

„Muha jezno pobrenčava za zastorom.

Pravkar sem prišel iz gozda. Oči so mi še polne življenja dreves in temnozelenih mahov; v ustih imam še okus po jagodah in v nosnicah vonj divjega bezga na poseki. Sedim na pručici ob zibelki in gledam zdaj zibelko, zdaj široko posteljo ob njej, zdaj Marijo na steni, ki ujčka Dete Jezusa ter prisluškujem krvi, kako mi bije v žile, kakor bi se še v srcu takala majčkена zibelka: „tok-tok...“

Ne, jaz nisem nikoli okusil dobrotnega zibanja v zibelki. Položili so me v pleteno košaro s čipkastimi zastorci in z veliko modro pentljo na vrhu. V vsaki gubi se je skrivala sled velike ljubezni.

Toda v zibelki je nekaj, kar je prvinsko zvezano z zemljo!

Otrok spi.

Kadar je lačen, zajoka. Joka tudi, če mu je treba suhih pleníc. Včasih poje v kratkih, odrezanih glaskih. Smeje se, kot bi prebrenkal najviše pojoče strune na citrah, ki počivajo na omari; igra se z nitkami ter svojimi prstki in nikogar se ne boji.

Včasih se pogovarjava:

„Ali vidiš lučko?“

Otrok vidi lučko — to mi povedo njegove oči. Nobena uganaka mu ni, od kod je ta lučka in zakaj gori. Gori — in fantek jo

vidi, to je vse in zadostuje. Če mu pokažem jabolko, prične mahati z rokami ter se smeje, da dobi čisto majhne oči in mu tečejo sline iz ust kakor polžku.

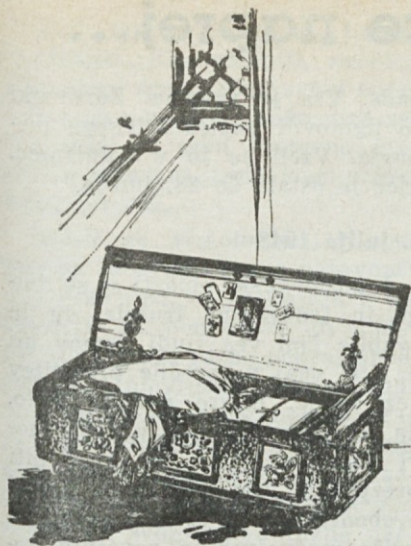
Ko bo večji, mu bom pokazal, kje ima jazbec brlog in kje gnezdi povodni kos, kje cveto tavžentroje in kje spravljajo čmrlji med, kje zore robidnice in kje čofotajo žabe... Mnogo mu bom moral povedati; moral se bo naučiti, da bo živel s slednjim vlakencem telesa — in srca...

Po prstih stopi mlada mati v izbo. Cokle si je že v veži sezula, da bi njih ropot ne prebudil otroka. Z njo se vsuje v izbo vonj in žarenje sončnega dneva.

„Ali si danes ti za varuha?“ pravi ter me pogleda s smejočimi se očmi. Potem poklekne k zibelki ter se skloni nad otroka. Nato se spet vzpne in oči ji gore v veselem ponosu:

„Ali ni lep, moj korenjak?“

To ni več tista Tončka, ki sem jo poznal poprej. Njene oči, ki so bile včasih kakor oči razposajene srne, mikavne v čistem, navihanem blesku, so zdaj mehke kakor oči mirne ovce in ustnice so se ji zresnile — odrešujoče trpljenje jih je blagoslovilo. Vse kretnje ji spremlja prizvok veličastja — take so morale biti žene svetopisemskih očkav, ko so rodile prvorojence v pastirskih šotorih in jim dale imena: „Hvala Gospodu“, „Blagor meni“, „Bog me je obdaroval“!...

Dekle je dozorelo v ženo in mater.

Otrok začuti materino navzočnost ter se zgane v spanju. Zibelka se na lahko zaziblje pod materino roko.

Trenutek je poln svetosti in razodetja. Še jaz poklekнем k zibelki.

Počasi pričenjam razumevati.

Vse moramo gledati v odsvitu veselja in ljubezni. Veselje se nam daruje v sleherni kretnji, v slehernem bivanju. Zadostuje en sam cvet pelargonije, ki se je pravkar razprl, da nas napoji z veseljem. In veselje je brat ljubezni.

Joj, neskončna radost ljubezni

in krogotek darovanja, ki sta rodila to razposajeno zibelko!

Ko bo fantek dopolnil svoja leta, bo nekega dne popustil ovce in vole in plug, se ustavil sredi stezé ter prisluhnil.

Preko polja bo prišlo dekle — morda bo prav tedaj zdrknilo sonce v pokojni pristan za gorami — dekle kakor regratov plod, ki pričakuje vetra; kakor mlado, kipeče vino. Poznalo bo trpkost zemlje, cvetenje pomladi, veliko poletje, darovanje jeseni in mir zimskih večerov...

In kaj bo potem?

Zibelka, ej, ti čudežna posteljica, ki te je samo ljubeče srce naredilo, kaj misliš, kaj bo potem?

Takrat boš ti že stara in polomljena in zanesli te bodo nazaj na podstrežje v družbo doslužene skrinje, postelje s polomljenimi nogami in starega kolovrata, v brezdelno otočnost ob šopih suhih zdravilnih rož... Pajki ti bodo prepredli angelčke s srebrnimi mrežami, mrtvaške ure se ti bodo zaredile v telesu in v zimskih večerih bodo priškrabljale miške, ki se bodo zatele z vrto v hišo...

Kaj praviš, kaj bo potem, ko bo fant zagledal dekle sredi mladitih njiv?

Ne veš? O, ti lesena zibelka, gugajoča se posteljica z angelčki in srčki!

Treba bo nove zibelke, vidiš!

Toda poprej boš morala prezibati fantku še mnogo bratcev in sestríc...

In življenje teče naprej...

(Iz begunskega dnevnika)

14. junija 1948

Danes ob 9.45 se je iz Švice pripeljala na obisk taborišča gospa Berta Weiss in sin Oto, študent tehnične visoke šole v Zürichu. Z g. Cirilom Lavričem, ki gospo osebno pozna še iz časa svojega bivanja v Švici, sva ju sprejela na spittalskem kolodvoru. Opoldne sta bila pri meni, druge dni bivanja pa bosta gosta p. Cirila in njegove sestre Frančke. Obema sem spremljevalec in tolmač. Gospa se zanima za podrobnosti življenja naših ljudi in je več solzna kot pa nasmejana. Zelo jo gane taboriščna revščina. Navzlic revščini pa ne vidi zamazanih in strganih otrok in ljudi, ampak je vse čisto, lepo počesano, moški obriti, sobe urejene, nikjer smradu, če tudi imajo dojenčke v družini. Na ljudi napravlja dober vtis. Ona je duša nabilne akcije za pomoč slovenskim beguncem in je praktična katoličanka. Potem ko je vso to revščino na lastne oči videla, je obljubila, da se bo za pomožno akcijo še bolj potrudila. Ko se je z ljudmi razgovarjala, so ji stare ženske povedale, da si želijo vsaj malo dobrega pravega kofetka.

Dobra gospa Berta in sin Oto sta se vrnila domov 18. junija.

22. junija 1948

Žena je spet dobila težke na-

pade. Vsa je rumena. Zdravniki so ugotovili vnetje žolčnega mehurja. Vzeli so jo v bolnišnico, kjer je ostala do 28. junija.

1. julija 1948

Jugoslovanske oblasti so se dolgo in trdovratno trudile, da bi zvabile čim več ljudi domov ali pa jim vsaj preprečile preselitev čez morje. Dobro namreč vedo, da bo vsak begunec v svoji novi domovini, kjer bo nehal biti brezpravni dipijevec in bo postal svoboden človek, živa in zgovorna priča medvojnih in povojnih komunističnih grozodejstev, ki bo vsem, ki danes komunizmu še kaj verjamejo, odprla oči, da bodo ob spoznanju resnice komunizmu za vedno obrnili hrbet.

Načrti, da bi nas zvabili domov, oziroma nam zaprli pot v svet, se jim niso posrečili. Njihovi uradniki, ki so v taboriščih delali propagando za povratek, so nastopali tako surovo, da so še tištim, ki so z vsem srcem hrepeneli iti domov, povratek zastudili. Niso se vrnili! Ti uradni zastopniki bi zaslužili, da bi jih jugoslovanske oblasti kaznovale, ne pa da so od angleških oblasti zahtevale preganjanje in poniževanje pri tem popolnoma nedolžnih ljudi pod obdolžitvijo, da delajo propagando proti repatriaciji.

Zdaj so segli po novi naravnost

gnusni taktiki. Begunce hočejo razdvojiti, jih razcepiti, zanetiti med njimi spore, jih v svetu spraviti v slab glas; če bodo med seboj sprti in pred svetovno javnostjo umazani, bodo komunizmu manj nevarni.

Začeli so vtihotapljati v begunska taborišča razne naravnost zločinske tipe, ki poskušajo v taboriščih za pomočnike in sodelavce pridobiti razne pokvarjence, moralno ničvredne ljudi. Tudi med izseljence v čezmorske kraje jih skušajo vriniti, da bi tam med njimi nadaljevali svoje razdiralno delo. Zato si prizadevajo dobiti na svojo stran razne nergače, nezadovoljnije, ki jih nikjer ne manjka, in moralne pokveke. Tako so nekateri komunistično navdahnjeni priseljenci v Argentini organizirali železniške stavke. Slovencev med njimi ni bilo! Posledice pa so bile zelo resne, ker je argentinska vlada ustavila vseljevanje slovanskih narodnosti in niso več potrdili skupnih list za vselitev beguncev, ampak rešujejo samo individualne prošnje.

Vsa komunistična dejavnost je vodena iz enega središča, iz katerega prihajajo vsa navodila. Njim vdinjani ljudje se morajo po njih brezpogojno ravnati in jih izvrševati, če nočejo izgubiti svojih glav. Ta centrala je kominform v Beogradu, ki povezuje vse komunistične organizacije po svetu. Čeprav je njegovo delo močno zakonspirirano, je vendar zna-

nih nekaj najnovejših navodil za aktiviste. Za dejavnost komunističnih agentov v begunskih taboriščih so postala vsaj delno znana naslednja navodila: Netiti, podpreti in vzdrževati je treba razdore med različnimi političnimi skupinami z namenom, uporabiti begunce za cilje in namene komunistične visoke politike. Zato je treba ustvarjati razdor v begunskem časopisju, v zasebnem življenju in delu med begunci. Ustvariti je treba prepire med novimi in starimi emigranti, med višjimi sloji beguncev, posebno med politiki. Povzročiti tekmovanje med sposobnimi in nesposobnimi ljudi in vplivati zlasti na nesposobne, ki pa imajo o sebi mnenje, da so zelo sposobni, to so tako imenovana koristna budala. Boj beguncev proti partiji je treba spremeniti v boj med njimi samimi. Poslužiti se je treba vsakovrstnih nergačev. Med begunci mora rasti medsebojno sovražstvo, prepiri, nasprotovanja; z eno besedo, ne sme se dopustiti med njimi nobenega ustvarjalnega dela.

Posebno pozornost je treba posvetiti napetostim med zavezniškimi oblastmi in begunci, med taboriščnimi oblastmi in begunci, ki morajo svoje pokrovitelje zasovražiti; ustvarjati nered med zasedbeno in domačo policijo in begunci, iz katerih morajo iziti begunci kot zločinci, delomrzneži, nevhvaležni ljudje. Svet mora o beguncih dobiti najslabše mne-

nje in oceno, zlasti v tistih deželah, ki nudijo beguncem pribežališče. Vsako kulturno delovanje med begunci je treba uničiti. Storititi je treba vse, da se begunske organizacije onemogočijo v očeh njihovih bodočih delodajalcev. V ta namen naj se uporabijo komunistični sopotniki in koristna budala, ne izvemši ljudi z zločinskimi nagnjenji. Že smo brali v tukajšnjem časopisju, da so begunci ropali in napadali revne hribovce v osamljenih naseljih, kmetom kradli na planinah konje in živino in tudi ljudi ubijali, ko so se jim zoperstavili.

Vedno pogosteje se zato dogaja, da komisije raznih držav odklanjajo ljudi, ki so osumljeni komunizma. V našem taborišču je bilo že več takih primerov. Tako se je za Anglijo prijavil znani Rak in bil tudi sprejet. Pred odhodom na transport so ga pa v Kellerbergu zaprli in izpustili čez nekaj dni. Neki Brežnik je bil naravnost odklonjen. To ga je tako raztogotilo, da je v svoji sobi v baraki 6, št. sobe 15, razbil vsa okna in vrata, zunaj pa napadel Venclja Dolenca in ga do krvavega pretepel in mu očital: „Ti si eden tistih, ki trdite, da sem jaz oznovec!“ To ga je spet stalo nekaj dni zapora. O vseh teh podvigih in dogodkih smo v tem času brali v avstrijskih listih. Zločincev je le nekaj, umazani pred svetom pa smo vsi begunci in to je smoter in namen kominterne. To je zadeva, ki je

hujša in nevarnejša od blejskega pakta, s katerim so se morali ukvarjati diplomati, s temi umazanijami pa se ukvarja kriminalna policija in žurnalistika, in z njo svet, ki po svoje sodi in presoja. Tudi diplomatom, ki bodo o naši bodoči usodi odločali, to pisanje ni neznano!

15. avgusta 1948

Danes minevajo tri leta, ko smo šli g. Stanko Škrbe, Ciril Lavrič in jaz ob lepem popoldnevu v bližnjo vas Lavant na obisk k Materi božji. Bili smo sestradani in lačni, da se je v nas videlo. Za kosilo smo dobili čisto juho brez vsake zakuhe. Rusi so svojo poslednjo kravo zaklali, meso so moskali zabrali, za vse druge pa je ostalo nekaj gorke cinkaste vode! Vsi trije smo bili tako lačni, da so se nam od lakote noge zapletale in smo hodili kot pijani, ker nas je kar zanašalo z ene strani na drugo stran ceste.

Družina se je v novih razmerah umirila, otroka v šoli normalno napredujeta. Kar dobimo živčja na karte, je za redna prehrano kar zadostno, in kar je glavno, jed si pripravljamo po svojem okusu. Na karte dobimo enake količine živil, kot jih dobijo za vsakega taboriščnika. Kar prislužimo z delom pri kmetih, je za priboljšek. O tem sem se razgovarjal tud z dr. Meršolom, ki se je čudil in o tem govoril tudi z Miss Meredith in komandantom in tega kar nista mogla verjeti.

To me prepričuje, da se nekdo ali pa nekateri na račun prehrane taboriščnikov krepko okoriščajjo,

pa jih je treba iskati zunaj taborišča.

France Pernišek

Družina - zibelka narodne zavesti

Kakor je družina zibelka življenja, tako je tudi zibelka sleherne narodne zavesti. Človek, ki ni dobil ljubezni do svojega naroda v družini, je ne bo dobil nikjer.

Otrok čeblja prve besede, kot jih je slišal od svoje matere. A ni samo to: svojo mater doživlja z vsemi čuti in z vsem svojim bitjem kot osebo s takšnimi in takšnimi lastnostmi, ki jih je podedovala od svojih staršev, pa si prisvojila tudi od svoje širše okolice, od svojega naroda.

Po psihologu Trstenjaku so značilne slovenske lastnosti poštenost in pridnost, odgovornost in zanesljivost, vestnost in natančnost. Te duševne vrednote naj bi dajala skupaj z materinščino in narodno zavestjo slovenska družina svojim otrokom tudi v tujini. Pravzaprav še posebno v tujini, ker le-ta ponuja svoje poteze, ki pogosto zaostajajo za slovenskimi. Prizanesla pa naj bi jim — če je mogoče — z našimi značilnimi slabostmi, kot so zavrtost, malodušnost, prepirljivost, vtapljanje v druge narode.

Celotni slog življenja naše družine na tujem naj bi bil slovenski. Sem spadajo slovenski časniki in revije, ki naj bi bili redni

gostje družin, družinska knjižnica, slovensko Sveto pismo in molitvenik, pesmarica s slovenskimi pesmimi in zvočne kasete, videokasete z utripi življenja v Sloveniji ali slovenskimi filmi. Koliko prelepega in zanimivega, pa tudi oblikovno odličnega verskega branja za mladino je izdalo samó koprsko Ognjišče! Seveda naj bi bili pri zbiranju družinske knjižnice izbirčni: nobene plaže, ne vsebinske ne ideološke!

Stara slovenska navada je bila, da se je družina dobivala skupaj ob večerih. Pozimi so bili ti večeri zaradi zgodnje teme daljši. In tedaj se je družina pogovarjala, potem ko je zmolila rožni venec. Danes je novi slog življenja, zlasti pa televizija to družinsko romantiko uničila. In je velika škoda! Vsekakor bi bila za sleherno družino velika korist, ko bi vsaj nekaj tega še imela: če več ne, vsaj ob koncih tedna, pa za velike praznike, kot sta božič in velika noč.

Brez nič ni nič. To je staro pravilo. Tudi pri ohranjanju slovenstva v tujini je to železni zakon. Da bo kaj, je pač treba tudi kaj storiti.

Branko Rozman

Beseda, bajna moč

Kakor je človek presežno bitje, tako je beseda presežno znamenje.

Oba rasteta v smeri, ki je nasprotna gravitacijski sili: iz središča zemlje v neskončnost.

Marsikatera beseda, ki je bila napisana v imanentističnem ključu, zadobi svojo polnost v transcendentnem.

Še več: so nekatere velike človeške besede, ki ozka imanentistična interpretacija dela iz njih slepilo, medtem ko jih transcendentna interpretacija spreminja v prerokbe.

Kaj naj na primer pomeni nam danes, ko je mit nadčloveka v prahu. Nietzschejevo prevrednotenje vseh vrednot, če ga vzamemo na zgodovinski ravni? Nič.

Na kakšni drugi ravni pa se isti obrazec napije od eshatološke nabitosti: postane ena od soznačnic za Gospodov dan.

Dvopomenskost velike poezije!

Tudi slovenska jo je seveda zmogla.

Vzemimo enega od njenih zemitov. Župančičevo Našo besedo.

Pomenske razsežnosti te veličastne pesmi ni mogoče omejiti na kulturno-zgodovinsko osvestitev poldrugomilijonskega občestva po prehodu izpod Habsburžanov pod Karadjordjeviće. Ko bi pesnikov zalet ne šel prek zgodovinskega, bi bila njegova teološka metaforika — Alfa in Omega. Trikrat božji da. Oče-Sin-Duh — ho-

duljarska retorika, že na meji okusa.

Njegova beseda pa zraste v pre-roško monumentalnost, če vidimo v njej več kot semantično ali filozofsko šifro.

Beseda je izšla, izšla med nami res!

Res samo naša uboga človeška beseda, umesena iz resnice in iz laži, iz pristnosti in iz poze, iz skromnosti in iz ambicije, iz pričevalnosti in iz estetizma, iz vrednote in iz samoljubja?

Ali pa tudi Božja beseda, ona, ki priteka iz naročja Praluči, se tudi sama v teku časa navzema jezikov in stilov, ampak njen izliv je v Večnem morju: Beseda, ki bo ostala, tudi ko bosta nebo in zemlja prešla?

Kako naj kristjan ne čuti v neznanstem pesnikovem zaletu tudi nezaveden pozdrav vzniku Besede z veliko začetnico — besede obeh zavez.

Saj je tudi samo Beseda vredna takšnega vstajenjskega zanaša: ne beseda človeške literature in človeške znanosti, ampak ona druga. Beseda-Meč, ki seka otočje Čas-Prostor v sever in jug, v vzhod in v zahod, ki racionalizira v koordinate Smisla in Sreče to, kar je sicer slep vrtnec atomov in sekund, kar je staranje in smrt, kar je nesmisel in nič.

Sicer pa ta Beseda ni omejena na tonsko lestvico pisane črke.

Ni napisana samo v dveh sredozemskih jezikih, v hebrejščini in v grščini. Napisana je tudi v jeziku galaksij in letnih časov, v jeziku gora in viharjev, v jeziku botanike in zoologije. A predvsem je napisana v srečnem in nesrečnem, navdušenem in tesnobnem jeziku človekovega hrepenenja.

Božja beseda: beseda, ki se v slapu vekov meče iz Smisla proti Smislu.

Posebno danes, v eri dokončne odčaranosti, čutimo, da je samo ta beseda v polnosti vredna roditve velikega pesnika:

Več ne zaidi nam! Sedaj in ve-
komaj,

Beseda, v molka noč zabresti
nam ne daj!

Človeška beseda ni akustičen pojav, ampak v polnem pomenu beseda, kolikor išče iz noči, kolikor teži k Smislu.

Sicer je v najboljšem primeru igra, v najslabšem pa satanizem.

Sicer pa je samo tista človeška beseda, ki se je zaprisegla Smislu, zmožna postati beseda velike literature.

Smisel je pojil Ajshila, smisel je pojil Platona, smisel je pojil Danteja, smisel je pojil Shakespeara, smisel je pojil Pascala, smisel je pojil vse velike Ruse, smisel je pojil našega Ivana.

In v čem je v bistvu ta smisel?

Mislím, da v osnovni etični drži do sveta: v radikalnem odklanjanju vrednostne indifferenice: v

razlikovanju med resnico in neresnico: v razmejevanju med dobrim in zlom.

„Prisegam, da se ne bom nikdar vede pregrešil proti resnici!“ je zapisal mladi Franz Welfel.

Kakšna veličastna prisega!

Nič ni čudno, da je ta prisega čez leta pripeljala Juda Werfla pred lurško votlino.

Zakaj to je bila v bistvu prisega, ki se je zapisala ne samo dostojanstvu, ampak kar svetosti besede.

Pisana beseda je danes zagazila v desakracijo, kakršne doslej v zgodovini menda še ni doživela. Od futurizma preko letrizma tja do strukturalizma se pne loč perverzije. Ta perverzija razveljavlja besedo ne samo kot nositeljico vrednote, ampak v nekaterih primerih celo kot nositeljico sporočila, kot znamenje.

Da je ta plima pljusnila tudi čez slovenske meje, je jasno vsakomur, ki količkaj sledi naši pisani besedi, posebno v določeni revijalni plasti.

Tudi Slovenci bi lahko danes sestavili antologijo besednega satanizma v svojem jeziku.

Radikalna degradacija terja kaj več kot lepodušniški humanizem: terja radikalno sublimacijo.

Se pravi radikalno sprejetje vrednote.

Samo pero, ki danes zavestno namaka v vrednoto, lahko pove sočloveku kaj, kar je vredno sporočila.

Alojz Rebula

Za mladino za mladino

SPOLNOST PRED POROKO: OVREDNOTENJE RAZLOGOV

**Strah, da ne bi izgubil
fanta/dekle**

Vsi motivi za spolno udejstvovanje izhajajo iz potreb: telesnih, intelektualnih, emocionalnih ali celo duhovnih. Mnogi ljudje pa niso spolno aktivni zaradi potreb, marveč iz strahu. Strah kot spodbuda lahko pripelje človeka v odvisnost in vpliva na njegovo življenje. Mnogo ljudi na primer se bo spustilo v spolnosti dlje, kot si resnično želijo, iz strahu, da bi izgubili ljubljenega partnerja.

Strah je lahko trdoživ in se ga je težko znebiti. Teorija učenja to lepo razloži. Navadno strah prinaša trpljenje, kar povzroči reakcijo izogibanja ali naglega umika. Vedenje, ki se izogiba trpljenju, postaja vse pogostejše. Mnogo ljudi, ki se boje osamlje-

nosti ali zavrnitve, poskuša temu ubežati s pomočjo prezgodnjih intimnih odnosov. Zaradi strahu postajajo spolno vse aktivnejši — četudi jim takšno vedenje ne prinaša sreče, ampak le odлага bolečino. Strah se da odriniti v ozadje le za kratek čas, a kmalu se vrne z vso močjo.

Mnogo različnih strahov sili ljudi v prezgodnja spolna razmerja: strah pred kvarnimi posledicami za telo in pred emocionalno nenormalnostjo; strah pred osamljenostjo; strah, ker čas beži; strah pred siljenjem; strah, da bi povzročili bolečino.

Ljudje, ki jih je strah pred kvarnimi posledicami za telo, se bojijo, da bodo normalne telesne funkcije „zarjavele“, če jih ne bodo uporabljali. Moški se bojijo impotence in ženske frigidnosti.

Ta strah postaja vse bolj razširjen, čim bolj se daljša čas med puberteto in zaključkom šolanja. Današnja podaljšana adolescenca povzroča mladim resnične probleme pri ravnanju s svojimi telesnimi potrebami in napetostmi. Nekateri se odločijo, da se je bolje predati spolnosti kot zboleti ali masturbirati. Vendar noben medicinski dokaz na kaže na to, da bi lahko bila spolna vzdržnost vzrok skrbi za dobro telesno počutje. Nasprotno, pri moškem nočna ejakulacija naravno in avtomatično uravnava njegov organizem. Strah pred kvarnimi posledicami za telo je torej nerealna mora, brez vsakršne znanstvene osnove.

Strahu pred telesno deformacijo sledi, posebno pri dobro vzgojenih in dovzetnih mladih ljudeh, strah pred emocionalno nenormalnostjo. Ti mladi ljudje se ne bojijo samo impotence oziroma frigidnosti, marveč tudi spolnih perversnosti, če ne bi zadovoljili svojega spolnega nagona in mu pustili, da se razvija. V najboljšem primeru bi pristali pri redni masturbaciji, kar bi lahko na posled privedlo do stalne odvisnosti. Zato pravijo: „Najbolje je dopustiti predzakonske odnose in jih celo podpirati!“

Spolne motnje pa niso posledica spolne neizkušenosti, ampak zanikanja spolnosti ali celo mnenja, da je spolnost zlo. Spolne nenormalnosti niso posledica prostovoljnega čakanja. Zavestno odklanjanje, ki se mu ne mudi na hi-

tro se odločiti za življenjskega tovariša, nič ne škodi. Nasprotno, čakanje prinaša prednosti — in to zelo velike. Starejši, ko je par, bolj verjetno je zrel, pristnejši in zaneslivejši so razlogi za poroko.

Seveda pa neprestana borba med spolnimi potrebami in samobvladovanjem ni nikakršna rešitev! Prav tako ne dosledno zatiranje in zanikovanje spolnih potreb. Samo en način je za pravilno ravnanje s spolnostjo: oba partnerja se morata odločiti, da bosta potrpeča z naravnimi napetostmi, hkrati pa v medsebojnih odnosih gojila nežnost in odgovornost.

Ta sposobnost, potrpeti z napetostmi, je znak zrele osebnosti. Emocionalni in intelektualni razvoj je mogoč samo takrat, kadar se ljudje naučijo nadzorovati nagonsko naravo svojih potreb. Nagoni ne bi smeli biti človekov gospodar; morali bi jih znati obvladati. Samo tisti, ki se imajo v oblasti, ki sami sebe nadzirajo in ki lahko „shajajo brez“, so sposobni razviti vrednote, kot sta skrb in odgovornost, ter spremeniti nagonsko spolnost v nežnost in partnerstvo.

Sposobnosti ljubezni pa se je treba naučiti. In za to je potreben čas. Človek, ki si vzame čas, da se nauči nežnosti in odgovornega ravnanja s spolnostjo, ima večjo možnost, da si bo ustvaril srečen zakon z enako mislečim partnerjem, kajti človek, ki se je naučil ljubiti, lahko z ljubeznijo spreminja tudi druge.

Vsi poznamo koga, ki se je močno spremenil ob tem, ko je ljubil ali bil ljubljen. To pa ne velja samo za zaljubljenca, marveč tudi za potrte odrasle ljudi, ki jih vesel otrok lahko spravi v smeh; za neprivačne posameznike, ki v ljubezni kar zacvetijo; ali za prazen pogled, ki se spet zaiskri. „Napad“ ljubezni deluje kot čar, ki spremeni tako zaljubljenca kot ljubljenega.

Ni potrebno s seznamom preiskati celega sveta, da bi našli idealnega življenjskega tovariša. Raje se vadimo v ljubezni in nežnosti v vsaki situaciji, v vseh odnosih do ljudi in celo v ravnanju z živalmi. Ta moč ljubezni lahko spremeni ljudi in jih bo zares spremenila, a ne z zahtevami in očitki, marveč z nežnostjo, ki se bo širila kakor krogi po vodni gladini.

Strah pred osamljenostjo je tudi pogost vzrok za začetek intimnega razmerja. Mlad moški je spolno vznemirjen in si močno želi telesnega stika s svojim novim dekletom. Zaradi strahu, da bo izgubila fanta, se mlada ženska vda. Takšne situacije nastopijo zlasti tedaj, če mladenič pričakuje ali celo zahteva spolno intimnost kot znak ali dokaz dekletove ljubezni. V takih primerih se bo ženska pogosto vdala, četudi je v dvomih. Strah pred izgubo fanta nagne mnogo mladih žensk, da se spustijo v petting ali celo v spolno občevanje.

Ta strah pred osamljenostjo je pomemben tudi v drugih okoli-

ščinah. Na primer, človeka, ki „živita skupaj“, se pogosto bojita ločitve. Tudi če je razmerje že postalo dolgočasno ali se je ohladilo, partnerja ostaneta skupaj iz strahu pred osamljenostjo, ki bi sledila ločitvi. V najslabšem primeru se eden od partnerjev lahko celo odloči, da se bo priklenil na drugega s tem, da bosta imela otroka.

Opazil sem, da strah pred osamljenostjo posebno prevladuje med dekleti in ženskami. Praviloma so moški pri iskanju partnerice aktivnejši kot ženske. Iz tega razloga je moškemu lažje začeti poznanstvo, ne da bi napravil slab vtis. Po drugi strani pa ženska tvega vsakovrstne nesporazume, če sama prevzame pobudo. Ker imajo ženske in dekleta več težav, predno najdejo novega partnerja, potem ko so se s prejšnjim razšle, je razumljivo, da jih je bolj strah, da bi ostale same. Toda tiste, ki popustijo temu strahu pred osamljenostjo, tvegajo, da bodo zapadle v nezdravo odvisnost. Neizogibno izgubijo priložnost za zorenje, ki se lahko uresniči samo v samostojnosti in svobodi.

Spet drug motiv za predzakonske spolne odnose je strah, da čas beži. Mladi ljudje in samski odrasli, ki se stalno srečujejo s spolnostjo v besedi in sliki, lahko postanejo panični, če ne vidijo nobene možnosti, da bi naposled zaživeli z nekom v spolnem razmerju. Ta strah se še poveča zaradi spolnih vzorcev, ki jih postavljajo mnoge revije. Vsakdo, ki

noče veljati za nezdravo sramežljivega, kmalu sprejme geslo „Bolje je takoj najti kogarkoli kot sploh nikogar!“ Merila za izbiro partnerja se polagoma znižujejo, dokler se ne pojavi sprejemljiv partner, ki je voljan najprej za petting in nato za v posteljo.

Omeniti moramo še neko drugo splošno obliko prisile: partner grozi s samomorom, če drugi partner ne bo zadovoljil njegove/njene spolne potrebe. Obžalovanja vredno je, da manipulativno vedenje te vrste včasih opisujejo kot strastno zaljubljenost.

Ni potrebno izgubljati veliko besed, da zavrremo prisilo kot razlog ali opravičenje za intimne odnose. Surova sebičnost ga sama obtožuje.

Da človek ne postane žrtev prisile, se mora boriti proti strahu, bežati pred grožnjami in ne pustiti sočutju. Tisti, ki se vdajo iz sočutja, npr. pri grožnji s samomorom, se odrečejo svoji neodvisnosti in nagradijo partnerjevo manipulativno vedenje. Grožnje pričajo o pomanjkanju ljubezni in o sebičnosti, ne pa o nežnosti in ljubezni. Vsakomur, ki se zateka k takim surovim metodam, bi moral partner preprečiti uspeh za vsako ceno. Seveda tak človek potrebuje tudi profesionalno pomoč, skrb odgovornega in zanesljivega psihologa ali zdravnika.

Strah, da bi povzročili bolečino, je bojazen, da bi koga globoko prizadeli, če bi rekli odločen

„ne“. Tudi če ženska ali moški vesta, da je spolna intimnost nespametna, se on ali ona pogosto bojita, da ne bi prizadela drugega, ali bila tudi sama prizadeta. Stvar je še bolj zapletena, če imata partnerja mešane občutke drug do drugega: interes, toda tudi negotovost in zadržanost. Celo dva človeka, ki se imata končno veljavno rada in vesta, da ju obhaja isto čustvo, lahko oklevata in „hodita kot mačka okrog vrele kaše“ iz strahu, da ne bi drug drugemu povzročila bolečine. Ker sama sebi ne zaupata in ne izražata svojih neposrednih čustev, se vedeta nenaravno. Učinek, ki ga ima to na nežnost in spolnost, je obžalovanja vreden. Nepripravljenost, da bi zavzela jasno stališče, lahko povzroči, da gresta partnerja v telesnih odnosih dlje, kot bi si zares želela. V razmerju, zgrajenem na bojazni, da bi drugega prizadela, se nagibata k močnejšim odzivom, kot bi bili upravičeni glede na njuna čustva in stopnjo predanosti. Ko pozneje morda prekineta razmerje in razmišljata o svojem vedenju, ju postane celo sram biti skupaj.

Strah, da bi povzročili bolečino, ni zadosten temelj za spuščanje v intimne odnose, ker izvira iz čustvene odvisnosti. Partnerja, ki sta v takem odnosu, očitno nista dovolj zrela, da bi se zavzela za svoja resnična čustva in prepričanja.

Dietmar Rost-Janko Bohak

v družini

VZGAJAJMO ZA LJUBEZEN

Otroci brez materine
ljubezni zakrniijo

Kako pomembna je za otroka mati, ne more nobena druga znanost dokazati bolje kot medicina, zlasti s svojo najtršo izjavo — s številkami o umrljivosti: umrljivost nezakonskih dojenčkov je dvakrat višja kot umrljivost zakonских.

Najsi je indeks umrljivosti dojenčkov brez družine še tako pretresljiv, je le „vrh ledene gore“ v primeri z mnogimi razvojnimi motnjami, ki jim botruje duševno zanemarjanje in jih danes povzemamo v pojem „material-déprivation“. Da so šanse mnogih domskih otrok v življenjskem boju enake ničli, so raziskave Renéja Spitza in drugih dovolj jasno dokazale.

Medtem ko se raziskave Renéja Spitza nanašajo na pomanjkljivost v prvih letih življenja, pa so drugi raziskovalci zasledovali kasnejše posledice zgodnje ločitve od matere oziroma zanemarjanja v zgodnjem otroštvu. Po mnogih raziskavah in dolgoletnih izkušnjah vzgojnega svetovanja danes vemo, da izguba ljubeče oskrbe

v prvih letih življenja lahko vodi do hudih značajskih deformacij in je ena osrednjih vzrokov mladinskega prestopništva. Raziskave med 3500 mladinskimi prestopniki na Švedskem so pokazale, da izhaja velik odstotek teh iz razrvanih družin. Prav tako drugod izhaja pretežni del domskih otrok oskrbovancev iz teh, ki pridejo v vzgojne posvetovalnice, in nepopolnih družin (nezakonski otroci, oče ali mati sta samohranilca, starši so ločeni).

Po vsem, kar danes vemo, se zdi popolna družina, se pravi navzoč oče, navzoča mati, po možnosti še prisotnost bratov in sester, odločilna predpostavka za to, da bodo naši otroci kot odrasli gledali na odgovorno življenje kot na nekaj zaželenega.

V hudem nasprotju s tem pa so rastoči pojavi razkrajanja družine. Ostotek ločitev narašča iz leta v leto, s številom neporočenih mater narašča tudi število „samohranilcev“. Kolikšno je število osamljenih in zapuščenih otrok v naši družbi! Odvzeta jim je osnova, ki jo potrebujejo za zdrav razvoj: popolna družina kot nenadomestljiv zaklad zavarovanosti in topline gnezda. Pri tem ne smemo spregledati, da mnogi otroci živijo v na zunaj popolnih družinah, po svoji zapuščenosti pa se komaj razlikujejo od otrok iz nepopolnih družin. Družinske matere, ki zanemarjajo ali celo odklanjajo svoje otroke, niso tako redke, kot si mislimo. Sem spada tudi problem zaposlenih mater.

Zaposlenost matere

Poklicna dejavnost mater je v zadnjih desetletjih hitro naraščala.

Tudi to je boleča točka naše družbe: Medtem ko zaposlene matere pogosto zanikajo kakršnekoli posledice na otrocih, pa je Münchenski prof. dr. Theodor Hellbrügge drugačnega mnenja. Po njegovem mnenju je delo mater izven doma nevarno ne le za otroke, marveč za celotno družbo. To velja še posebej za matere z dojenčki; dojenček namreč potrebuje, kakor že vemo, neprestano ljubezen in bližino matere. Zaposlena mati pa je večino dneva ločena od otroka. Tako otroci čez dan potujejo v otroške jasli ali pa jih

menjaje oskrbujejo dedki, babice ali varuške.

Zaposlene matere pa so dodatno obremenjene še zato, ker jim njihovi možje bolj malo pomagajo v gospodinjstvu.

Spoštovati moramo potrebo žene po poklicni dejavnosti, saj je zgolj gospodinjstvo pogosto ne izpolnjuje, vendar moramo reči: otrokove potrebe v prvih treh letih življenja imajo absolutno prednost. Ne moremo lahkomi selo mimo pretresljivih opazovanj in resnih opominov psihologov. Vsaka mati majhnega otroka naj bi temeljito premislila, ali je res neobhodno potrebno, da je v teh letih zaposlena. Le v pravi gospodarski stiski naj bi mati dala svojega otroka v tuje roke. Ni pa prav, če žrtvuje otrokov blagor zaradi osebnega prestiža. Gradnja hiše, drag dopust, nov avto niso razlog za zaposlenost matere v prvih treh letih otrokovega življenja. Bolni in prestopniški otroci so previsoka cena za višji življenjski standard. Mnoge zaposlene matere verjetno sploh ne vedo, kako so nenadomestljive za zdravo rast svojega otroka.

Ne smemo se ustrašiti truda

Poleg intenzivne poučitve o tem, kakšna družbena škoda se dogaja s sistematičnim pohabljanjem majhnih otrok, je država dolžna kakorkoli pomagati, da bi se zaposlena mati vsaj delno spet vrnila v družino. Zadnji čas je, da se vloga matere kot gospo-

dinje in vzgojiteljice v javnosti spet prizna. Ne moremo dovolj poudariti: mati, ki se odpove poklicu in se ljubeče razdaja svojemu možu in otrokom, napravi več kot vsaka zaposlena žena. Delo matere v družini je več kot poklic. Si lahko predstavljamo pomembnejšo vlogo, kot je vzgoja otrok? Za mnoge žene je gospodinjstvo delo, kot same zatrjujejo, lepa naloga. Upravičeno se branijo, da bi bile v znamenju ženske emancipacije razvrednotene kot „samo gospodinja“ ali „le mater“. Bojevite feministke običajno pozabljajo, da nimajo vse ženske akademskega ali ustvarjalnega poklica, kot ga imajo praviloma one same. Očitno se težko živijo v situacijo žene, ki bi rajši skrbela za gospodinjstvo ali za otroke, kot pa delala za tekočim trakom. Tem ženam bi bolj ustreglo, če bi se borile za daljši porodniški dopust, kot pa za to, da bi v poklicnem delu postale enake moškim.

Pri celotnem porodniškem dopustu gre za to, da ima žena celo leto po porodu plačan dopust, kot imajo to že dolgo na Švedskem.

Kljub težavnemu uresničenju je zahteva po plači za matere gospodarsko zelo smiselna, kajti vsi denarni stroški zanjo bi bili manjši od stroškov, ki jih plačujemo za oskrbo duševno in telesno motenih otrok, da ne govorimo o nepredstavljivo visokih vsotah, ki jih požre naraščajoče mladinsko prestopništvo!

Na to je prepričljivo opozorila znana psihologinja Krista Meves z besedami, ki jim ni kaj dodati: „Koliko že sedaj plačujemo za 60.000 mamilašev, ki jih nihče od nas ne more pozdraviti; za dva milijona alkoholikov, ki le redko kdaj povsem ozdravijo; za mnoge tatove in roparje; za teroriste z njihovimi apartmaji v ječah; za neštivilno množico čuvajev, ki jih potrebujejo naši politiki — že sedaj stane ogromno vsoto zdravljenja, ki ne more biti več zares učinkovito. Človek ni avto, ki ga ob okvari damo v mehanično delavnico, kjer nekoliko zavrtijo kakšen vijak in se spet lahko peljemo z njim. Ker je temu tako, je preprečevanje potrebno in gotovo cenejše in konstruktivnejše — celo v finančnem oziru.“ — Zdi se mi, da je plača za matere dobro preprečevanje! Ne nadaljujmo z napakami, ki so jih v nekaterih deželah med tem časom že spoznali in se borijo znanstveniki dvomijo o vzgoji v otroških jaslih in zahtevajo družinsko toplino gnezda v prvih treh letih življenja; raziskave v Češkoslovaški in Sovjetski zvezi opozarjajo, da v zgodnjem otroštvu nobena pedagoška ustanova ne more nadomestiti družine. Zlasti v Sovjetski zvezi iščejo možnosti, kako bi materam plačali njihovo delo v prvih letih otrokovega življenja. Učimo se iz uzkušenj teh dežel, preden bo prepozno!

Domsko vzgojo je treba odpraviti in take otroke usmeriti v

rejniške družine ali k nadomestnim staršem.

Olajšanje in pospeševanje posvojitev

Posvojitev je najboljša možnost za vzgojo otroka brez staršev. Vendar je pri nas, žal, še ne pospešujemo tako kot v nekaterih evropskih deželah.

Kljub spremenjenim zakonom še več otrok živi v domovih. Mladinsko skrbstvo bi moralo spremeniti mišljenje: namesto da se bori za izboljšanje razmer v domovih, naj poskrbi za to, da dojenčke čimprej po rojstvu spravijo iz domov in jim na nebirokratski način preskrbijo adoptivne starše. Dolg seznam staršev, ki bi radi posvojili otroka, bi lahko bistveno skrajšali, če bi

pomoč nosečnicam bolj usmerili v to, da otroka donosijo, kot pa da ga splavijo. Saj bi se vendar dalo pojasniti nosečnicam, koliko bolje je, da rodijo nezaželenega otroka in ga potem dajo v posvojitev zakoncem, ki na to hrepeneče čakajo, kot pa da ga splavijo.

Rešitev tako imenovanega „ženskega vprašanja“

Nujno potrebujemo konkretne programe, ki bodo ženo in mater spet močneje navezali na družino. Podaljšan porodniški dopust ali celo plača za matere bi bila umestna. Samo pomislimo, kaj vse je v nevarnosti. Mlada žena s poklicem in lastnim dohodkom bo v prihodnje vedno manj pripravljena odpovedati se svoji neodvisnosti in ustanoviti družino, če država ne bo tega — podobno kot vsak drug poklic — nagradila. Svoj sanjski cilj pa vidim v tem, da bi se tudi industrijska družba za daljši čas odpovedala delu mater. Morda bi s tem mogli nekoliko omiliti tudi naraščajočo brezposelnost.

Pospeševanje in zaščita družine na vseh področjih

Upadanje števila rojstev je doslej takšen obseg, da dolgoročno že ogroža obstoj našega naroda. Čeprav je upadanje rojstev evropski problem, ne smemo spregledati, da smo na dnu lestvice. Zato moramo v prihodnje bolj zaščititi družino.

Gerhard Hauer

Premakljivi svečnik

33

Župnik Zdravko ni mogel zaspati, toda tudi povsem buden ni bil. Pred njegovimi notranjimi očmi se je vrstila slika za sliko, vesele in žalostne, jasne in zabrisane, ob nekaterih se sploh ni mogel spomniti, kdaj jih je doživel in čemu se pojavljajo.

Največkrat je hitel skozi borov gozd, ko je sonce sijalo vanj od vseh strani in se mu dozdevalo, da se v njem koplje; v tej blagi, topli luči, v kateri so bile vse stvari zlato mehke, dobre in prijazne. V tej luči hiti po hribu navzdol, da se mu noge samo kdaj kdaj dotaknejo tal, da plava kakor brez teže in ga vsak droben dotik z zemljo zopet požene visoko v zrak. V svetlobi okrog njega nekaj poje, najprej zelo nizko, globoko in glasovi se prelivajo počasi kakor kakšen težek val tekočega svinca, potem postajajo vedno višji, vedno bližje so okrog njega in župniku se zdi, kakor da se ga bodo zdaj zdaj radostno dotaknili, da jih bo občutil kot nekakšno milo prosojno tvarino.

Srce se mu polni s srečnim nemiro in v glasbo, ki jo posluša, buta s svojimi udarci njegovo lastno srce vedno hitreje in močnejše, dokler ne pride do nekega viška in se vse doživetje razbli- ni, ko se zbudi iz sanjarjenja.

Potem znova tone v mir in glaso- ve, v sonce in med utripe srca, plava in kar naprej ponavlja:

„Duša Kristusova, posveti me, posveti me! Telo Kristusovo, zve- ličaj me... K tebi priti pusti me! Da, k tebi priti, k tebi priti, sa- mo k tebi priti!“

Ko se je znova zbudil, se ga je polotil divji strah:

„Mnogim sem pridigal, da je treba vzeti s seboj na oni svet svoja dobra dela. Kje so moja dobra dela? Kaj imam pokazati pred Bogom? Praznih rok sem, življenje se mi pa izteka in nič več ne morem storiti. Prej se pa nisem dovolj potrudil.

Da sem spovedoval? Lahko je bilo sedeti v spovednici, ko so se drugi mučili na polju, v gozdovih, v tovarnah. Kakšno delo je to? Kako malenkostno!

Da sem pridigal in otroke učil?

Na teden nekaj ur. Očetje in matere pa jih vzgajajo in učijo vse dni in se trudijo z njimi. Moje pridiganje pač nima in ni imele posebne vrednosti.

Beraško reven sem zdaj pred svojim Bogom in moram računati samo z njegovim usmiljenjem.“

Prišla je nočna.

„Ne morete spati, gospod župnik?“

„Oh, saj spim, samo neprestano se prebujam.“

„Vam dam tableto za spanje?“

„Ne za spanje. Saj ni treba, da bi spal. Ko se bom dovolj utrudil, bom zaspal brez tablete.“

„Prinesem vam kozarec pijače.“

„Prosim, pa brez uspavalnega praška.“

„Seveda brez,“ je rekla, da bi ga potolažila, toda prašek je raztopila, da bi bolnik vsaj malo zaspal.

Župniku je roka drhtela, da je pijača pljuskala čez rob. Sestra jo je prijela v svojo in kozarec ponesla k ustom. Ko je župnik izpil, je rekel:

„Rad bi bil na vašem mestu, sestra.“

„Na mojem mestu “ se je začudila. „Ah seveda, zato, ker sem zdrava. Tudi vi boste ozdraveli in takrat bo zopet vse dobro. Takrat pač ne bi hoteli biti na mojem mestu.“

„Ne zato, sestra, ker ste zdravi, jaz pa bolan, ne zato. Ampak rad bi bil na vašem mestu, ker toliko dobrega storite.“

„Saj ne delam zastonj. Za vse, kar storim, dobim plačo.“

„Ne za vse, sestra. Plačo dobite za to, da bolnikom postrežete, da jim pomagате, jih hranite, ko sami tega več ne morejo, toda niste plačani za nasmehe, za prijaznost, za ljubečo skrb, ki jo razodeva vsak vaš korak, ki jo kaže vaša roka, ko pogladite bolniku vzglavje. Niste plačani za spodbujajočo besedo, v kateri je toliko domačnosti, topline in zavzetosti za človeka. To je vaš zaklad v nebesih, sestra. In ta zaklad je velik.“

„Vse to mi malo pomeni, ko pa ne vem, ali bom sploh prišla v nebesa.“

„Če vi ne, kdo naj potem sploh pride v nebesa “

„Vi ste dobrega srca, gospod župnik, zato vidite samo to moje delo. Kaj pa tisto, kar bi morala storiti, pa ne storim?“

„Kaj neki bi še morali?“

„Kje pa so moje nedelje in nedeljska maša? Kako malo je nedelj, ki so zame zares nedelje! V časih moram v nedeljo delati, ker sem na vrsti, drugič nadomeščam. Saj ne znam odreči, če me katera prosi, čeprav vem, da tudi sodelavka, ki jo nadomestujem, ne bo šla k maši, čeprav bi lahko, jaz pa ne bom šla, ker ne morem, in tako sem odgovorna kar za dve maši namesto ene.“

„Glede tega ne skrbite. Karkoli dobrega storite komur koli, tudi najbolj oddaljenemu človeku, da, čeprav tudi nekomu, ki se Bogu zavestno upira, je to pač tisti

Jezusov najmanjši brat, o katerem je rekel: Kar ste dobrega storili kateremu izmed mojih najmanjših bratov, ste meni storili.“

„Pa ni samo to. Tudi kadar sem doma, v nedeljo vedno kaj delam. Druge dni ne utegnem, pa v nedeljo pospravljam, perem in urejujem stanovanje. Vi vsega tega ne veste, jaz pa vem, da sem zelo daleč od tega, da bi lahko bila zadovoljna s seboj, kaj šele, da bi bil Bog zadovoljen z menoj.“

„Kar veselim se, sestra, kako boste po smrti presenečeni. Prav kakor tisti, o katerih je Jezus govoril, ki so strmeli nad njegovo sodbo, ko jim je rekel: Bolan sem bil in ste me obiskali, zato pridite, blagoslovljeni! Oni pa so se čudili: Kdaj pa smo te videli bolnega in smo te obiskali? Tudi vi, sestra, boste gotovo zelo veselo presenečeni. Hvala vam za vašo skrb!“

Naslednji dan so zdravniki sklenili, da župnika Zdravka odpustijo iz bolnišnice.

„Doma ima sestro, ki ga bo negovala in skrbela zanj. Če ji bo pretežko, naj ga pa pošlje nazaj.“

Seveda ni bilo treba župnika pošiljati nazaj, saj mu je Barica stregla zares s sestrsko ljubeznijo. Bila je neprestano ob njem, da so od skrbi in utrujenosti tudi njej oči lezle v globino očesnih votlin in so ji lica bledela in upadala.

„Tako ne gre več dalje,“ ji je nekega dne rekla sosedka Rozika. „Uničila se boš in še ti zbolela. Vsako stvar je treba delati po

pameti. Ti pojdi zdaj spat, bom jaz bedela. Vso noč. Jutri pa dobim koga drugega in se bomo lepo zvrstili. Tudi ti nisi iz železa, čeprav si trdnega zdravja.“

„Kaj pa če umrje in ne bom zraven?“

„Nihče ne umrje kar tako. Te bomo že pravočasno poklicali. Podnevi boš pa tako ves dan ti pri njem; nam bi bilo težje, ko nas čaka delo na polju.“

Ko je župnik ponoči prišel nekoliko k sebi, je spoznal Roziko, ki je sedela pri njegovi postelji in premagovala spanec.

„Zakaj ne greš spat, Rozika? Koliko je ura?“

„Polnoč je minila.“

„Ti bi morala biti že davno v postelji.“

„Ne, nocoj sem na vrsti, da vam postrežem, če bi kaj potrebovali.“

„Dobra si, Rozika, hvala!“

„To in še veliko več sem vam dolžna. Veliko dobrega ste mi storili.“

„Nič več kakor bi vsak človek na mojem mestu.“

„Potem bi zares vsak veliko dobrega storil. Toda tega ne verjamem.“

„Rajši veruj. V vsakem človeku je veliko dobrega. Kako pa sta tvoja otroka?“

„Saj jih je že pet. Dva sem imela, enega dobila, dva sta pa še pred kratkim prišla zraven.“

„Saj res. Pozabil sem. Ne, saj nisem pozabil, samo imel sem te pred očmi, kakor si bila takrat, ko si stanovala tukaj pri nas.“

„Takrat se je moje življenje po-

polnoma presukalo. Po vaši dobroti, gospod župnik.“

„Po božji dobroti, Rozika. Jaz pri tem nimam nič. On vodi, tehta, meri in obrača. In vedno samo na dobro.“

„Najbolj sem vesela, da ima Janez vse otroke rad. Ne dela med njimi niti najmanjše razlike. Tako lepo nam je, da vam ne morem povedati. Čeprav nismo bogati in bi še marsikaj potrebovali. Toda Janez govori vedno isto: Imamo to, kar je najpotrebnejše — zadovoljstvo. Vse drugo ni tako važno. In res ni, čeprav me včasih malo stisne, ko se sosede hvalijo, kakšno nanovejšo zmrzovalno skrinjo imajo, koliko oblek so kupile svojim edinčkom, kako opremo so si kupile za kuhinjo in sedaj ne vedo, kaj bi s staro. Sem rekla, da bi staro vzela, če ne bi bila predraga. Pa sem jo dobila čisto poceni. Lepo sem jo očistila, Janez pa je pritrdil nove ročaje in kljuke in soseda je ni spoznala, ko je bila zadnjič pri nas. Vprašala me je, kje sem jo kupila.“

Tako je pripovedovala Rozika z mirnim, čebljajočim glasom, da je župnika uspavala in je že davno ni več slišal, ko je še vedno razlagala svoje drobne radosti in skrbi.

Ko župnik ni več mogel skoraj nič govoriti, so se začeli pri njem vrstiti tudi moški. Po navadi sta se po dva pomenkovala v kotu med seboj, po tihem, da ne bi zbudila župnika, če je kdaj malo zaspal, ves čas sta pa budno pazila, če mu morda ni zastalo dihanje, ki je bilo vedno težavnejše. Toda bo-

lezen se je vlekla in vlekla, kajti srce ni hotelo odpovedati svoje službe.

Nekega dne je župnik s presledkom v glasu vprašal:

„Kaj delaš, Barica?“

„Pletem.“

„Kaj pa pleteš?“

„Jopico ti pletem, Zdravko. Nosil jo boš, ko bodo nastopili hladnejši dnevi.“

„Ne bom je nosil, Barica. Lahko prenehaš pletiti.“

„Zakaj je ne bi nosil?“ je rekla in že je imela oči polne solz.

„Ker odhajam. Tam, kamor grem, ne nosijo jopic.“

„Ne govori tako, Zdravko. Mor-da pa ozdraviš, pa jo boš potreboval. Takrat bo zopet vse dobro in lepo pri nas.“

„Tudi zdaj je dobro, Barica. Tako, kakor je, je dobro. Zato ne jokaj. Meni je tako lepo, da si ti pri meni. In bila si pri meni toliko let. Nič ti nisem plačal za tvoje delo. Za tvojo ljubezen tako ni plačila, razen pri Bogu. Premalo sem skrbel zate. Prejšnje dni me je vedno skrbelo, kaj boš ti, ko mene več ne bo. Zdaj te skrbi nimam več. Vem, da bo dobri Bog zate poskrbel po dobrih ljudeh. Delala boš, dokler boš mogla. Ko pa ne boš mogla več, boš pa sama. V trpljenju je vsak sam, če-ravno je množica okoli njega.“

„Zame ne skrbi, Zdravko. Jaz že imam svoje mesto.“

„O tem pa nič ne vem. Nikoli mi nisi nič rekla.“

„Nisem, ker sama v sebi nisem bila na čistem glede tega. Od ti-

ste nesreče, ko se je Zorica ubila, pa vem, kje je moje mesto.“

„In kje je?“

„K sestram pojdem. Trdno sem se odločila.“

„Toda kdo ve, če te bodo sprejeli? Mislim zaradi tega, ker si že nekoliko v letih.“

„Grem k sestram matere Terezije v Zagreb. Sem se že dogovorila z njimi in starost ni nobena ovira.“

„Torej čakaš samo še na mojo smrt?“

„Prej nočem in ne smem oditi. Če boš pa ti dlje časa živel kakor jaz, bom tudi prav zadovoljna.“

„Hvala ti, Barica. Naj te Bog blagoslovi za vso tvojo dobroto. Saj nisi služila samo meni, služila si vsej župniji, kajti kaj bi jaz brez tebe? Kako lepo je bilo priti domov, sem v ta dom odkoder koli, ker nisem nikoli prišel v prazno, ampak si me čakala ti s svojo prijazno besedo in s svojo postrežljivostjo. Tega ti župnija ne bi smela nikoli pozabiti. Vem, da bo pozabila, kakor hitro mene ponesejo na pokopališče, zato se na njihovo hvaležnost ne zanašaj. Samo Bog je dober plačnik, zato je dovolj, da on ve za tvoja dobra dela.“

„Delala sem, kar sem bila dolžna delati. Kakšnih posebnih del pa, žal, nimam.“

„No, pa še malo več, Barica, pa še malo več. Vesel sem, da si mi povedala glede sester. Toda kako pa ti veš, da je Zorica hotela iti

v samostan? Sem bil morda jaz kdaj tako neroden in sem to izklepetal?“

„Ne. Zorica sama mi je to povedala. Zelo mi je zaupala in pred menoj ni ničesar skrivala.“

„Tudi drugi te imajo radi, Barica. To ti povem, da ti bo nekoliko lažje, ko izgubiš mene. To pa tako veš, da sem te imel vedno rad, čeprav sem bil včasih nekoliko trd s teboj in manj vljuden, kakor bi lahko bil.“

„Utrudil si se z govorjenjem, Zdravko. Skušaj malo zaspati. Grem pripraviti kosilo. Bratom sem pisala, da si bolan, naj te pridejo pogledat.“

„Dobro, Barica. Naj le pridejo. Vesel jih bom.“

Med nami v Argentini

Gallusov koncert

V soboto 28. maja ob 20.30 je v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši pevski zbor Gallus kot uvod v proslavo 40-letnice svojega obstoja in v proslavo Marijinega leta priredil koncert Marijinih pesmi. Na sporedu so se zvrstile pesmi: H. Sattner, Pozdravljena, nebes Gospa; . Vavken, Cvetke trgam; J. Gruber, Marija, vir sladkosti; P. Jereb, Mirno nam plove čolnič življenja; J. Gruber, Prošnja; J. Deschermeier, Beseda sladkih melodij; J. Gruber, Kdo je ta; K. Adamič, Ti, o Marija; Sattner,

Slavite Marijo; J. Zangl, Pojoč se oglasimo; A. Mav, Mila podoba; Zangl, A Marija iz višave; Gruber, Marija, moja sreča; Sattner, Pred tabo moli zelena plan; A. Schwab, Zdrava Marija; Engelhart, Dajte mi zlatih strun; Niedrist, Tebi ta pozdrav doni; Tome, Mati brezmadežna; Mav, Rožni venec (v spomin raj. Nuši Kristan); Gruber, Sonce že zahaja; Foerster, Ave Marija; Sattner, Marija, kako si lepa. Zbor je dirigirala Anka Savelli-Gaserjeva, pri orglah je spremljala prof. Mirjan Klemenc, solisti pa so bili Anica Mehle, Anica Rode, Janez Jerbič, Matjaž Maček, Tone Rode, Vinko Lazar, Janez Mežnar in Tone Mežnar.

Spominska počastitev ob prazniku junakov 1988

Pod okriljem društva Zedinjena Slovenija je bila v nedeljo 5. junija ob 16 uri v Slovenski hiši osrednja domobranska proslava. Najprej je bila v cerkvi Marije Pomagaj koncelebrirana maša za vse slovenske žrtve vojne in revolucije. Somaševanje dušnih pastirjev Janeza Petka, dr. Jureta Rodeta, Franceta Berganta in Jožeta Guština je vodil prelat dr. Jožij Starc, ki je imel tudi mašni govor. Asistirali je diak. France Šenk. Med mašo je pel Gallus pod vodstvom Anke Savelli-Gaserjeve.

Po maši je pred spomenikom junakom odigral na trobento žalostinko Franci Žnidar, predsednik ZS Lojze Rezelj in predsednika borčevskih organizacij Ivan Korošec in Slavko Korošec so položili venec, dr.

Starc je vodil molitve za padle, vsi navzoči pa so zapeli Oče, mati...

V dvorani je imela spominski govor „Pričevanje včera in danes“ dr. Katica Cukjati, scensko uprizoritev pa je zamislil in pripravil Mičlavž Trpotec z recitacijskimi izrezi iz Cankarjevih Podob iz sanj in sicer iz črtic Gospod stotnik, Veselejša pesem in Konec, vse z uvodnimi pesnikovimi verzi. Recitali so Pavči Maček Eiletzeva, Francka Klanjšček Korošceva, Alenka Magister, Andrejka Vombergar, Štefan Godec, Marjan Loboda ml., Tone Rode. Uvodne besede je podal igralec Frido Beznik. Osvetljavo in glasbo sta ravnala Bogdan Magister in Tone Oblak ml.

Krajevne proslave junakov so bile zadnjo soboto ali nedeljo v juniju.

„Večer z Marijo“

„Z Marijo v tretje tisočletje“ je bilo geslo „večera z Marijo“, na katero sta mladinski organizaciji Slovenska fantovska zveza in Slovenska dekliška organizacija povabili mladino in vse slovenske družine v Slovensko hišo v soboto 11. junija. Večer je zajel mladinsko mašo, pesem, molitev, avdiovizual, simbolične vaje in razstavo kipov, slik, rezbarij, vezenin in keramik. Razstavo sta pripravila Mirjam in Tone Oblak. Marijo so upodobili v najrazličnejših motivih in tehnikah France Ahčin, Lucija Bogataj, Dani Bohinc, Ivan Bukovec, Andreja in Marjetka Dolinar, Ivan Jerman, Helena Klemenc, Tone Kržišnik, Mirjam Oblak, To-

ne Oblak, Veronika Petkovšek, Stane Snoj in Jože Žerovnik. Oder v dvorani je z likom Brezmadežne opremil Jože Urbančič. S petjem in molitvijo so sodelovali fantje in dekleta iz vseh slovenskih središč Vélikega Buenos Airesa, mladinski zbori iz Slomškovega doma, s Pristave, iz San Martina in San Justa, instrumentalne skupine, z molitvijo družina lic. Tomaža Ranta, s simboličnimi vajami dekleta iz San Martina. Duhovno misel je povedal France Cukjati. Za sklep je bila skupna molitev in skupna pesem. Skrbno pripravljen in dobro podan spored naše mladine na čast Matere božje v Marijinem letu.

Proslava šolskih otrok

V nedeljo 26. junija so se učenci naših ljudskih šol zbrali k proslavi mladinskega zavetnika sv. Alojzija v Slovensko hišo. V cerkvi Marije Pomagaj je bila najprej maša za žive in umrle katehete, učitelje in učence, ki jo je daroval dr. Alojzij Starc. Petje je spremljala na orglah Anka Gaser. Po maši so se otroci z učiteljstvom in starši poklonili padlim junakom pred njihovim spomenikom.

Prireditev v dvorani je pripravila Slomškova šola, ki jo vodi Helena Malovrh. Nad 50 nastopajočih, večina sedanjih in nekaj bivših učencev Slomškove šole, je v režiji Klavdije Malovrh - Jakoševe zaigralo pravljичno igro Svetlane Makarovič Pekarna Mišmaš. Glavne vloge so imeli Tone Rode, Marjetka Javoršek, Marjan Loboda ml., Klavdij Selan

in Veronika Vombergar. Sceno je pripravil Stane Snoj, šepetalka je bila Andrejka Vombergar, petje je pripravila režiserka, plese Gabrijela Malovrh, glasbeno spremljavo so oskrbeli Ciril Loboda, Boris Hribar in Ivan Vombergar, obleke Majda Kelc, Reza Novak, Alenka Smole in Irena Loboda, osvetljavo pa Bogdan Magister in Štefan Godec, pri vsem pa so pomagale še mamice in učiteljice ter igralec Frido Beznik.

Kulturni večeri SKA

V mali dvorani Slovenske hiše je 21. maja predstavil Tone Brulc novo knjigo Leva Detele „Časomer življenja“; 4. junija je predaval dr. Vinko Brumen o filozofiji in herezijah; 18. junija je France Papež govoril o Treh Slovenijah v skupnem kulturnem prostoru; 2. junija je bila namesto poslovilnega večera Ladislava Lenčka, ki je bil preložen na kasnejši čas, projekcija satirične drame Toneta Partljiča „Moj ata, socialistični kulak“ (video-trak); 16. julija je dr. Marko Kremžar predstavil svojo novo knjigo „Stebri vzajemnosti“; 30. julija pa je predaval Avgust Hrovat o etnogenezi narodov.

Tombska prireditev naše revije

V nedeljo 10. julija smo Slovenci v Argentini praznovali dan našega verskega tiska. Ob treh popoldne je prelat dr. Alojzij Starc v cerkvi Marije Pomagaj daroval sv. mašo v zahvalo in s prošnjo za prihodnost našega tiska. Dvorano so po ma-

ši napolnili rojaki do zadnjega kotička kot tudi prostor pred njo. Na odru je zbujala pozornost okusno urejena razstava 520 dobitkov, med temi 60 tombol. Pred tombolo je vse navzoče nagovoril delegat dr. Alojzij Starc. Zahvalil se je vsem sodelavcem pri našem verskem tisku, še posebej tudi skupini, ki leto za letom tako skrbno pripravi to prireditve, raznašalcem in naročnikom ter vsem udeležencem. Poleg Buenosai- rečanov so letos darovali dobitke tudi nekateri prijatelji iz Bariloč in Mendoze. Pod vodstvom Mihe Gaserja je v prijetnem družabnem razpoloženju potekalo klicanje žrebanih številčk in črtanje tombolskih tablic. Dekleta in fantje so ves čas skrbno stregli. Glavni dobitke je zadel Tone Žagar iz Caserosa. Na dvorišču pred vhodom v dvorano je bila razstava veskih knjig, po katerih so nekateri segali in jih kupovali. Rojaki so z udeležbo moralno in gmotno podprli naš tisk in se jim za to še enkrat zahvalimo.

Iz naše kronike

4. junija je v Mendozi praznoval svojo 80-letnico prof. Božidar Bajuk. Slovenski pevski zbor in drugi rojaki so jubilarntu pripravili v Slovenskem domu koncert in družabno srečanje.

4. junija je bila v Slovenskem domu v Berazateguiju maša in blagoslovitev nove strehe.

12. junija je bila ob 15.30 v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji mašna daritev za žive in rajne slovenske duhovnike v Argentini, po

maši pa procesija sv. Rešnjega telesa po parku pred cerkvijo.

Na Pristavi je bilo opoldne skupno kosilo-domače koline.

15. junija je pri sanmartinski Ligi žena-mati govorila Metka Pra- protnik Luna o depresiji.

17. junija je v prostorih Zadru- ge Sloga v Ramos Mejía Zorko Sim- čič predstavil novo knjigo dr. Mar- ka Kremžarja o socialni solidarnosti in združni ideji „Stebri vzajemno- sti“, ki jo je izdala Sloga.

18. junija: v Slovenskem domu v San Martinu je bila otvoritev in bla- goslovitev nove dvorane - salona.

V Slomškovem domu je za mladi- no od 18. leta dalje vodil pogovor „Za ljubezen“ župnik Jože Bokalič.

19. junija je bila v Našem domu v San Justu proslava očetovskega dneva, v Slovenskem domu v Cara- pachayu pa skupno kosilo-domače ko- line.

26. junija je bila v Slovenski hi- ši proslava šolskih otrok na čast sv. Alojziju z mašo in pravljico igro.

Rožmanov dom je imel občni zbor.

V Slomškovem domu je dekletom in ženam govorila o negi kože zdrav- nica dermatologinja dr. Vesna Turak iz Čila.

29. junija je na duhovniškem se- stanku govoril dr. Lojze Kukovica o sodobnih vprašanjih v Cerkvi.

2. julija je bil na Pristavi v Ca- stejarju pevski večer s sodelovanjem mladinskega zbora, manjših skupin in solistov.

V Slomškovem domu je bila po- novitev otroške igre Pekarna Miš- maš.

3. julija je po mladinski maši v Slovenski hiši govoril na mladinskem sestanku arh. Jure Vombergar o dogajanjih v Sloveniji.

Na Pristavi je bilo žegnanje s slovesno sv. mašo. Po njej odkritje spominske plakete ob 25. letnici slovenske službe božje na Pristavi.

6. julija je pri Zvezi slovenskih mater in žena vodil pogovor o naši stanovitnosti in zvestobi narodu in veri dr. Jure Rode.

Od 7. do 11. julija je folklorna skupina iz San Justa gostovala v Bariločah in odlično sodelovala pri „prazniku snega.“

8. julija je na sestanku Slovenskega katoliškega starešinstva v Slovenski hiši vodil pogovor o liberalizmu univ. prof. dr. Andrej Fink.

9. julija je na Pristavi v Cestlarju gostovala karapačajska igral-ska družina z veseloigro „V Ljubljano jo dajmo“.

10. julija je bila nedelja slovenskega verskega tiska s tombolo naše revije v Slovenski hiši.

V Hladnikovem domu v Lanusu je bil sestanek SLS za prijatelje in somišljenike, v Carapachayu pa je bil občni zbor Slovenskega doma.

17. julija je bil v San Martinu mladinski dan z mladinsko mašo, športnim tekmovanjem, skupnim kosilom, kulturnim programom in družabnim delom.

24. julija je bilo v Slovenski hiši srečanje mladih zakoncev: v cerkvi je bila najprej maša, nato pa v dvorani pogovor o zakonskih vprašanjih. Sodelovala sta duhovnika Tone Rant in dr. Jure Rode.

Na roditeljskem sestanku Balantičeve šole v San Justu je govoril arh. Jure Vombergar.

Pri sanmartinski Ligi žena-mati je na julijskem sestanku predaval zdravnik dr. Žgajnar.

30. julija je imel profesorski zbor Slovenskega srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši sejo. Galus je v cerkvi Marije Pomagaj naročil mašo za vse bivše člane zbora in sorodnike umrlih pevcov.

Ramoški mladinski organizaciji sta v Slomškovem domu priredili za mladino nad 18. leti pogovor „O globinah ljubezni“, ki ga je vodil Tone Rant.

31. julija je bila v Slovenski vasi 36. obletnica Hladnikovega doma pod geslom: „Rastemo in živimo s slovensko pesmijo“ s celodnevni sporredom: slovesno mašo, ki jo je opravil Janez Petek, nogometno tekmo, skupnim kosilom, kulturnim programom in prosto zabavo. Slavnostni govornik je bil inž. Jernej Dobovšek.

Občni zbor

Nashega doma v San Justu

31. redni občni zbor ND je bil 24. aprila. Po poročilih odbornikov je bil izvoljen novi odbor: predsednica Ljuba Lipušček, podpredsednik Tone Oblak, tajnik Lovro Tomaževič, blagajnik Janez Kržišnik, gospodar Evgen Urbančič, odbornika Blaž Miklič in Franc Zupan; namestniki odbornikov: Janez Krajnik, Janez Belič, Boštjan Modic, Andrejka Selan in Metka Malovrh; za nadzorni odbor

Marjan Skvarča in njegov namestnik Andrej Selan.

Občni zbor SPD v Bariločah

18. junija je bil občni zbor Slovenskega planinskega društva. Po poročilih upravnega odbora je bil izvoljen odbor za novo poslovno dobo: predsednik Dinko Bertonec, podpredsednik Boris Kambič, tajnica Marjana Reven, namestnica Milena Razinger, blagajnik Marjan Grohar, namestnik Dani Pavšer, odborniki Jože Možina, Ciril Markež, Anton Bergant in Zalka Arnšek, namestnik Andrej Duh, v nadzornem odboru pa so Vojko Arko, Blaž Razinger in Ivan Arnšek.

Prosvetni odsek Planinskega društva je pripravil v Planinskem stanu Aleševčevo komično igrico „Podlaga zakonske sreče“. V režiji Cirila Markeža so igrali Marjana Reven, Dani Pavšer, Marjan Grohar, Milena Razinger in Romana Bertonec. Oder sta pripravila Edi Bergant in Blaž Razinger mlj.

Občni zbor SD v Carapachayu

10. julija je imel Slovenski dom v Carapachayu občni zbor z volitvami novega odbora, v katerem so predsednik Tine Kovačič, podpredsednik Franci Korošec in Franci Žnidar, blagajnik Maks Skarlovnik, kulturni referent Jože Jan, gospodar Franci Senovršnik, mladinski referent Franci Resnik, odborniki Jože Korošec, Franci Stanič; namestnika odbornikov Frido Klemen in Jure Komar; zastopnici žena Helena Gričar

in Marija Slabe; v nadzornem odboru Ivan Žnidar, Janez Amon, Jože Draksler, Aleksander Pirc in dr. Vladimir Pezdirc.

Občni zbor Mutuala Sloga

17. julija je imelo društvo za vzajemno pomoč Mutual Sloga v Slovenski hiši svoj redni letni občni zbor. Pred zborom je bila v cerkvi Marije Pomagaj maša za 34 članov Sloge, ki so umrli od prejšnjega občnega zbora. Društvo ima 1883 članov. Po poročilih je bil izvoljen odbor: predsednik lic. Marjan Schiffrer, tajnik Avgust Jeločnik, blagajnik Milan Keržič, odbornika Božidar Fink in Rudi Gričar, namestnika Stane Mehle in Ivan Teraš, v nadzornem odboru dr. Anton Šimenc, Franc Horvat in Janez Amon, njihovi namestniki Janez Čeč, Ivan Makovec in Jože Tomaževič, upravnik Marjan Loboda.

KJE JE KAJ

LETO 55

SEPTEMBER 1988

UVODNIK	Knjiga — vzemi jo in beri (Jože Krivec) ...	385
SHOD	Izjava II. katoliškega shoda Slovencev v Argentini o mladini	392
SLOV. CERKEV	Izjave slovenske Cerkve o dogajanjih v Sloveniji	393
JANEZ PAVEL II.	Življenjepis Janeza Pavla II. (André Frosard)	397
LEFEBVRE	Lefebvre se je končno sam izločil iz Cerkve	402
SLOMŠEK	Slomškova svetost (Fr. Kramberger, škof)	406
SLOVENSKA KNJIGA	Kdo nas spremlja na poti življenja — ali tudi knjiga? (Alozij Šuštar, nadškof) ...	412
IN NAŠA BESEDA	Materinščina — del doma (Branko Rozman)	416
	Naša beseda (Oton Župančič)	417
	Družina — zibelka narodne zavesti (Branko Rozman)	427
	Beseda, bajna moč (Alojz Rebula)	428
IZ DRUŠTEV	In življenje teče naprej... (France Pernišek)	424
ZA MLADINO	Spolnost pred poroko: ovrednotenje razlogov (Dietmar Rost-Janko Bohak)	430
V DRUŽINI	Vzgajajmo za ljubezen (Gerhard Hauer) ..	434
LEPOSLOVJE	Dež, ki piše (Vladimir Kos)	platnice
	Zibelka (Emilijan Cevc)	419
	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	438
KRONIKA	Med nami v Argentini	442

AÑO 55

SETIEMBRE 1988

Malo za šalo . . .

Pamet je pametna. Jaka ga je imel že precej „pod kapo“, ko je zagledal prazno steklenico in kozarec na mizi. Začel je modrovati: „Pamet pravi: ‘dosti je!’ grlo pa pravi: ‘vsaj malo še!’ Eh, pamet je pametna in pameten odneha. Micka, še en liter!“

Denar je treba pametno naložiti, da si lahko privoščiš tudi kakšno neumnost.

V krčmo pride krepak moški in zavpije: „Ali je tu kdo močnejši od mene?“

Skupina že malo okajenih fantov se, pripravljenih za pretep, dvigne od mize.

„No,“ reče on, „potem mi pa pri-
dite pomagat spraviti tovornjak iz
blata!“

„Avto bom prodal svojemu pod-
jetju.“

„S čim se boš pa potem vozil na
delo?“

„S službenim avtom.“

„Ali si slišal, da je umrl direk-
tor?“

„Sem bral, a mi ni jasno, kdo je
z njim še umrl.“

„Kako?“

„Pisalo je, da je z njim umrl
eden naših najboljših delavcev.“

„Pri meni boš živela kot v prav-
ljici.“

„Kot princeska ali kot Pepelka?“

Uvoženo iz Slovenije

Nič čudnega, če se ladja potaplja,
ko pa je na njej toliko podgan.

Naši sindikati so v bistvu ne-
odvisni. Od delavcev.

Z zelo dobrim aforizmom si lah-
ko kuhaš ričet.

Šli smo še naprej od Marksa. Pri
nas z državo odмира tudi ljudstvo.

Edini problem, s katerim nima-
mo nobenih problemov, je ustvarjanje
problemov.

Do medrepubliških razlik v mi-
šljenju ne prihaja zato, ker se po-
znamo premalo, ampak zato, ker se
poznamo preveč.

Napake nezmotljivih so vedno
usodne.

Pri nas je vse narobe: namesto
neumnosti smo obdavčili pamet.

V rokah imamo oblast. Kaj pa v
glavi?

Tisti, ki imajo lepo sedanjost,
ponujajo drugim lepo prihodnost.

Marx se je ukvarjal s kapitali-
zmom, mi pa z izgubami.

V'ada bo padla — po nas.

Toliko gnoja, pa tako skromen
pridelek!

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 90877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1988: \$ 100; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 90877. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.